

การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของ
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ศึกษาการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

นางสาวสุรภา ศรีเมือง

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของสำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาการชำระหนี้
ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

โดย

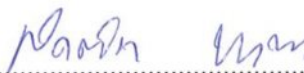
นางสาวสุรภา ศรีเมือง

รหัสประจำตัว 65-14-57

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงาน
ของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร ศึกษาการชำระหนี้ด้วย
คริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา :

.....
(อาจารย์กิตติมา บุนนาค)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

.....
(นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14

.....
(นายวิทวัส ชัยภาคภูมิ)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : สุรภา ศรีเมือง นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตรการพัฒนา
นักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของสำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาการชำระหนี้ด้วย
คริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์กิตติมา บุญนาค
- อาจารย์ที่ปรึกษา(ร่วม) : อาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ

การศึกษาเรื่องการจัดแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี ในประเด็นปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเป็นการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้มีการนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อนำเสนอเป็นเอกสารทางวิชาการ

ผลของการศึกษา การหาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี จะมีส่วนสำคัญช่วยส่งเสริมงานแก้วิทยากรและนิติกรในการสืบค้นข้อมูล ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์จากการจัดทำข้อมูลดังกล่าวพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีมากมาย แต่ผู้ศึกษาได้ขอยกประเด็นปัญหาที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซี จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของวิทยากร นิติกร ในการสืบค้นทำงานทางวิชาการข้อมูลเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำเอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง “การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับคริปโท เคอร์เรนซี” เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ 14 ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ อาจารย์กิตติมา บุญนาค ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำและแก้ไขจนเอกสารวิชาการกรณีศึกษาส่วนบุคคลนี้สำเร็จลงได้

นอกจากนี้ขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่ให้โอกาสและให้ประสบการณ์ที่ดีในการเข้ารับการอบรมหลักสูตร “การพัฒนานักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ 14 ในครั้งนี้ พร้อมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักพัฒนาบุคลากรทุกท่านและเจ้าหน้าที่ของสถาบันพระปกเกล้าทุกท่านที่ได้เอื้อเฟื้อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกด้วยดีในการศึกษาอบรมตลอดหลักสูตรแก่ผู้ศึกษา

นางสาวสุรภา ศรีเมือง
นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 14
สถาบันพระปกเกล้า
พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 ประเด็นการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเงินตรา	4
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเงินดิจิทัลและเทคโนโลยีบล็อกเชน	8
2.3 แนวคิดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล	11
2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล	11
2.5 ยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	19
2.6 อำนาจหน้าที่สำนักกฎหมาย	20
2.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
3.1 วิธีการศึกษา	23
3.2 การรวบรวมข้อมูล	23
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
3.4 กรอบความคิดในการศึกษา	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ลักษณะสำคัญของคริปโทเคอร์เรนซี	25
4.1.1 การจำแนกประเภทคริปโทเคอร์เรนซี	25
4.1.2 สถานะกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซี	26
4.1.3 การยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ในต่างประเทศ	26
4.2 วิเคราะห์และแนวทางการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ในประเทศไทย	
4.2.1 ข้อดีหากมีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้	33
4.2.2 ข้อเสียหากมีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้	33
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการศึกษา	35
5.2 ข้อเสนอแนะ	36
บรรณานุกรม	38
ประวัติผู้ศึกษา	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

คริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันคริปโทเคอร์เรนซีถูกใช้เป็นเครื่องมือการลงทุนและการแลกเปลี่ยน สำหรับประเทศไทยคริปโทเคอร์เรนซียังไม่มีคุณสมบัติเป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก.ล.ต.) ได้ออกแถลงการณ์ร่วมกันเพื่อแสดงจุดยืนไม่สนับสนุนให้นำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการ เนื่องจากราคาสินทรัพย์ดิจิทัลมีความผันผวนสูง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเก็งกำไร ผู้ทำธุรกรรมจึงมีความเสี่ยงจากการขาดทุนสูง ในอนาคตหากมีการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระค่าสินค้าและบริการในวงกว้างอย่างแพร่หลาย ความเสี่ยงข้างต้น อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวมของประเทศในอนาคต รวมทั้งอาจสร้างความเสียหายแก่สาธารณชนทั่วไปได้

เมื่อปัญหาการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินดิจิทัล สินทรัพย์ดิจิทัลมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลกระทบต่อความเสียหายของประเทศ อาจมีการแสวงหาประโยชน์ในทางที่มิชอบ เป็นการหลอกลวงประชาชน ประเทศไทยได้ตัดสินใจในการที่จะออกกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงได้มีการออกพระราชกำหนด เพราะเป็นเรื่องฉุกเฉินเร่งด่วน ซึ่งเพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ คือ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 พระราชกำหนดนี้ ถูกตราและประกาศออกใช้อย่างรวดเร็ว จึงอาจมีข้อบัญญัติบางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อนักลงทุน หรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล และรวมถึงประชาชนที่เกี่ยวข้อง การกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลของประเทศไทยอยู่ภายใต้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งได้กำหนดมาตรการสำหรับกรณีที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลอันอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือเศรษฐกิจของประเทศ เหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชกำหนดนี้ เพื่อให้การกำกับและการควบคุมการดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจดังกล่าวมีความโปร่งใส อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศและการคุ้มครองผู้ลงทุนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาพบว่าปัญหาการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในประเทศไทยเป็นปัญหาเร่งด่วนและสำคัญระดับชาติ ส่งผลให้รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างเร่งด่วนโดยออกมาตรการ นโยบาย

และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลว่าหากได้มีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลโดยรวบรวมกฎหมายที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้งกฎหมายหรือแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศ และจากนั้นนำมาวิเคราะห์ทางวิชาการและกฎหมาย แล้วรวบรวม และเสนอแนะถึงประเด็นที่สมควรนำมาปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต่อไปในอนาคต ก็จะทำให้เกิดเป็นการรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีความสมบูรณ์ครบทุกมิติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่ออุดช่องว่างของปัญหาการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เกิดขึ้นได้

แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงไม่มีกฎหมายที่บัญญัติถึงการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีไว้โดยเฉพาะ จึงทำให้เกิดปัญหาว่าคริปโทเคอร์เรนซีสามารถใช้ในการชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด จากการศึกษาพบว่า สกุลเงินเสมือนจริงหรือคริปโทเคอร์เรนซีมิใช่เงินตรา และปราศจากความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ซึ่งจำกัดเฉพาะสกุลเงินของรัฐตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสกุลเงินเสมือนจริงปลอดภัยการควบคุมจะมีใช้เงินตราตามกฎหมายไทยหรือเงินตราต่างประเทศก็ตาม สัญญาที่กำหนดสกุลเงินเสมือนจริงปลอดภัยการควบคุมเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนหรือชำระราคานั้น เป็นการกำหนดหนี้กระทำการมิใช่หนี้เงิน หากคู่สัญญาตกลงกันให้ใช้สกุลเงินเสมือนจริงปลอดภัยการควบคุมเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนหรือชำระราคาตามหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาแล้ว ความตกลงดังกล่าวย่อมมีผลสมบูรณ์บังคับได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าสกุลเงินเสมือนจริงปลอดภัยการควบคุมมิใช่เงินตราที่สามารถใช้ชำระหนี้เงินได้ตามกฎหมาย แต่สามารถใช้ชำระหนี้อื่นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคริปโทเคอร์เรนซีไม่ได้เป็นสื่อการชำระเงินตามกฎหมาย จึงมีความเสี่ยงที่ผู้ใช้ไม่ได้รับการคุ้มครอง หากมีการนำไปใช้เป็นช่องทางในการหลอกลวงหรือฉ้อโกงหรือกรณีที่เกิดปัญหาในการใช้งาน การติดตามข้อมูลการโอนเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานอาจทำได้ยาก ในกรณีมีการฟ้องร้องคดี ซึ่งต่างจากการโอนเงินผ่านธนาคารพาณิชย์หรือผู้ให้บริการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของทางการที่มีระบบติดตามได้

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.3 ประเด็นการศึกษา

การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนการทำงานของวิทยากรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย เป็นการศึกษาข้อมูลในลักษณะที่เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการดำเนินการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลโดยศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เอกสารทางวิชาการ ทฤษฎี

ระยะเวลาในการศึกษา

เดือน พฤศจิกายน 2565 – เดือน เมษายน 2566

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องรวมถึงศึกษาจากสภาพปัญหา ข้อเท็จจริงจากการปฏิบัติงานของวิทยากร โดยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อการนำเสนอเป็นเอกสารทางวิชาการ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.6.2 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

1.6.3 ทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ศึกษาเฉพาะกรณีคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อการพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สำนักกฎหมาย สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาเฉพาะกรณีข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับ คริปโทเคอร์เรนซี ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้มีการค้นคว้าทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้ แนวคิดเกี่ยวกับเงินตรา

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเงินตรา
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเงินดิจิทัลและเทคโนโลยีบล็อกเชน
- 2.3 แนวคิดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล
- 2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล
- 2.5 ยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- 2.6 อำนาจหน้าที่สำนักกฎหมาย
- 2.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเงินตรา

ระบบเศรษฐกิจที่มีการเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับขั้น ดังนี้ คือ (อัจฉรา หล่อตระกูล (2558) : 67 - 68)

2.1.1 เงินที่เป็นสินค้า

เมื่อเริ่มมีการใช้เงิน สิ่งที่ถูกนำมาใช้เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนในยุคนั้น ได้แก่ สิ่งของหรือสินค้า เรียกว่าเงินที่เป็นสินค้า โดยสินค้าที่ถูกเลือกใช้เป็นเงินมักจะเป็นสินค้าที่มีค่าที่คนส่วนมากในสังคมต้องการ และยอมรับเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนในเวลานั้น ซึ่งมีทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคตลอดจนเครื่องประดับต่าง ๆ แล้วแต่ความนิยมของคนในแต่ละสังคม สินค้าที่เคยใช้แทนเงินมาแล้วในประวัติศาสตร์มีมากมายหลายชนิด ได้แก่ ดินเผา หอยมุก เปลือกหอย กระดองเต่า เขี้ยวหมู ฟันปลาวาฬ งาช้าง ชนกก ข้าว ซากาแฟ น้ำมัน ขนสัตว์ เหล้าองุ่น เบียร์ ไบยาสูบ วัว ควาย หมู ม้า แพะ แกะ เกลือ ข้าวโพด บุหรี่ เครื่องปั้นดินเผา ฯลฯ แม้แต่ในสังคมสมัยใหม่ซึ่งมีเงินที่ใช้ปัจจุบัน คือ ธนบัตร เหรียญกษาปณ์ และเงินเครดิต แต่ในบางยุคสินค้าก็สามารถนำมาใช้แทนเงินสดได้ เช่น ในภาวะสงครามประชาชนนิยมใช้สินค้ามากกว่าเงิน เพราะสินค้าเป็นสิ่งที่มีความแน่นอนกว่า ฉะนั้นประชาชนในยุโรปจึงเคยใช้บุหรี่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการมาแล้วในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง

2.1.2 เงินโลหะ

วิวัฒนาการขั้นตอนของเงิน ได้แก่ การใช้เงินโลหะ ทั้งนี้เพราะเงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า มีความไม่สะดวกหลายประการ เช่น ยากต่อการเก็บรักษา แบ่งแยกเป็นหน่วยย่อยได้มาก มูลค่าไม่แน่นอน ดังนั้นคนในสังคมจึงได้เปลี่ยนมาใช้โลหะเป็นเงินแทนสินค้า โลหะที่นำมาใช้เป็นเงินในระยะแรกเป็นโลหะที่มีค่าและมีความคงทน ได้แก่ ทองคำ เงิน ทองแดง เป็นต้น ต้นกำเนิดของเงินตราที่เป็นโลหะ การผลิตเหรียญเงินขึ้นใช้เป็นครั้งแรกในโลกนั้น เกิดขึ้นเมื่อประมาณ 700 ปีก่อนคริสต์ศักราช พระเจ้าแผ่นดินแห่งอาณาจักรลิวเดีย (Ludia) (ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศตุรกี) ได้นำเม็ดโลหะเงินผสมทองที่เรียกว่า อีเลคตรัม (Electrum) ประทับตราหัวสิงโต ซึ่งเป็นตราพระราชสัญลักษณ์ของพระองค์ลงไป เพื่อรับรองน้ำหนัก มูลค่าของเหรียญที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ระบบการผลิตเงินตรา แพร่ไปทางตะวันตกของประเทศตุรกีไปถึงประเทศกรีกโบราณ ชาวกรีกรับระบบการผลิตเงินตราไปใช้ โดยที่กรีกนั้น มีการเดินเรือและการค้าทางทะเลกว้างขวาง เหรียญเงินและเหรียญทองแบบกรีก ซึ่งมีลักษณะกลม มีตราประทับทั้งสองด้าน ก็แพร่ไปยังเมืองต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยรอบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน โดยเฉพาะกรุงโรม ต่อมาในสมัยโรมันและกรีก ประมาณคริสต์ศักราช 300 – 600 ปี ได้มีการประดิษฐ์เงินเหรียญกษาปณ์ที่มีลักษณะกลมแบนขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งได้กลายเป็นแบบมาตรฐานที่ใช้มาจนกระทั่งทุกวันนี้ โดยเงินเหรียญโลหะในระยะแรกมีลักษณะเงินที่มีค่าเต็มตัว (Full bodied Type) กล่าวคือ ค่าของเงินตราเป็นไปตามเนื้อโลหะ เช่น เหรียญทองคำที่มีเนื้อโลหะหนัก 1 บาทจะมีค่าเป็นเงินหรือราคาบนเหรียญเท่ากับราคาทองคำหนัก 1 บาท แต่เงินโลหะก็ขาดคุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่ง คือ มีปริมาณไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางการค้า ดังนั้น ในระยะเวลาต่อมาจึงมีการวิวัฒนาการเงินโลหะจากเงินที่มีมูลค่าเต็มตัวมาเป็นเงินที่มีมูลค่าไม่เต็มตัว (Token Money) กล่าวคือ ค่าของเงินตราที่เป็นเหรียญ มีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของเนื้อโลหะที่ทำเหรียญนั้น ซึ่งเงินโลหะหรือเหรียญกษาปณ์ในปัจจุบันล้วนเป็นเงินที่มีมูลค่าไม่เต็มตัวทั้งสิ้น

2.1.3 เงินกระดาษ

เงินกระดาษ ในระยะเริ่มแรกไม่ใช่เงินตรา คือ ไม่ได้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เป็นแต่เพียงสิ่งที่แทนเงินโดยอยู่ในรูปของ “สัญญา” ที่ระบุว่าผู้ถือสัญญามีสิทธิ์จะเรียกเงินคืนเป็นโลหะหรือเป็นสิ่งของได้ ต้นกำเนิดของเงินกระดาษนั้นสันนิษฐานว่า ชาวจีนซึ่งเป็นชาติแรก ที่ผลิตกระดาษเป็นผู้ผลิตเงินขึ้นใช้เป็นประเทศแรกในสมัยราชวงศ์ตง (Hsien – tsung) เมื่อประมาณศตวรรษที่ 9 โดยเงินกระดาษถูกผลิตขึ้นมาใช้แทนเหรียญทองแดง ซึ่งมีน้ำหนักมาก ไม่สะดวกต่อการพกพาติดตัว แต่เงินกระดาษไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย จนกระทั่งในสมัยศตวรรษที่ 17 สมัยพระเจ้าพรตจิ้น และชนเผ่ามองโกล จึงได้มีการผลิตเงินกระดาษขึ้นใช้แทนเงินโลหะได้สำเร็จ

ในสังคมโลกตะวันตก เงินกระดาษได้ถือกำเนิดจากใบรับฝากเงินของช่างทอง ในสมัยศตวรรษที่ 17 กล่าวคือสมัยก่อน ประชาชนที่มีโลหะมีค่าและเงินเหรียญ มักจะมีปัญหา

ในการเก็บรักษา หรือนำติดตัวไปในที่ต่าง ๆ ซึ่งไม่สะดวกและปลอดภัย ดังนั้น ผู้ที่มีโลหะมีค่าจำนวนมากจึงนำไปฝากไว้กับพวกช่างทอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีฐานะดี เป็นที่เชื่อถือของคนทั่วไป ในสมัยนั้น ในการรับฝากเงิน ทอง เพชร พลอย และของมีค่าอื่น ๆ นั้น พวกช่างทองจะออกใบรับฝากให้เจ้าของถือไว้แทน ใบรับฝากเงินของช่างทองนี้สามารถโอนกรรมสิทธิ์ได้โดยการสลักหลัง จึงเป็นที่นิยมในหมู่พ่อค้ามาก ระยะเวลาต่อมาพวกช่างทองได้ออกใบรับฝากให้แก่ผู้ที่ไม่ได้ฝากของมีค่าด้วย โดยคิดค่าบริการเล็กน้อย ในที่สุดพวกช่างทองได้วิวัฒนาการเป็นเงินกระดาษที่เรียกว่า “บัตรธนาคาร” ที่มีลักษณะเป็นเงินที่ใช้แทนเงินที่มีค่าเต็มตัว กล่าวคือ เป็นใบรับฝากหรือใบสัญญาที่สามารถนำมาแลกเงินหรือโลหะที่มีค่าเต็มตัวได้เสมอ แต่ปัจจุบันสิทธิในการออกเงินกระดาษเป็นของรัฐบาลหรือธนาคารกลางเท่านั้น และเป็นเงินที่แลกโลหะคืนไม่ได้ คือ มีลักษณะเป็นเพียงธนบัตรที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เท่านั้น

2.1.4 เงินเครดิต

วิวัฒนาการขั้นสุดท้ายของเงิน คือ เงินเครดิตซึ่งเกิดขึ้นในสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่ระบบการธนาคารพัฒนาแล้ว เงินฝากในธนาคารสมัยใหม่ เช่น เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประจำ และเงินฝากออมทรัพย์ ถือว่าเป็นเงินเครดิตทั้งสิ้น เพียงแต่ระดับของความเป็นเงินของเงินฝากแต่ละประเภทแตกต่างกันไปตามกำหนดเวลาของการฝากและถอนโดยทั่วไปเงินฝากกระแสรายวันซึ่งสามารถสั่งจ่ายโอนกันโดยเช็ค เพื่อแลกเปลี่ยนกับสินค้าและบริการ เป็นเงินเครดิตที่มีสภาพคล่องเช่นเดียวกับเงินโลหะและเงินกระดาษ อย่างไรก็ตามเงินฝากกระแสรายวันนี้ไม่ถือว่าเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เพราะเจ้าหนี้สามารถปฏิเสธการรับชำระหนี้ด้วยเช็คได้ ในปัจจุบันเงินเครดิตนับวันจะมีความสำคัญกว่าเงินชนิดอื่น โดยเฉพาะในประเทศที่เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เพราะเมื่อการค้าอุตสาหกรรมขยายตัวกว้างขวาง การซื้อขายกระทำกันคราวละมาก ๆ การใช้เงินโลหะและเงินกระดาษเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนย่อมไม่สะดวก ปลอดภัย และรวดเร็วเท่ากับเงินเครดิต

แม้ว่าการวิวัฒนาการของเงินจะได้พิจารณาเป็นลำดับขั้นดังกล่าว ในปัจจุบันเงินที่ใช้ทั่วไปมีทั้งเงินโลหะ เงินกระดาษ และเงินเครดิต คือประกอบไปด้วยเหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และฝากกระแสรายวัน นอกจากนี้เงินสินค้าก็ยังคงมีใช้อยู่เงินบ้างในบางโอกาส สถานที่ และเวลา

ในปัจจุบันอยู่ในยุคของอินเทอร์เน็ต ได้มีการพัฒนาเงินตราขึ้นมาเพื่อใช้ในไซเบอร์เนต นั่นคือ Bitcoins

Bitcoins เป็นสกุลเงินดิจิทัลที่ถูกสร้างขึ้นโดยระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นเงินในโลกเทคโนโลยีสารสนเทศ (Cyberspace) เรียกเงินตราสกุลนี้ว่า Bitcoin หรือมีชื่อเรียกอื่นอีก เช่น Virtual Money หรือ Cryptocurrency (ยังไม่มีการบัญญัติคำไทย) Bitcoin คือ Currency หรือเงินตราสกุลหนึ่งที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนชื่อของทางอินเทอร์เน็ต โดยมีอัตราแลกเปลี่ยนของตัวมันเองกับเงินตราสกุลอื่น ๆ เช่น Bitcoin = 140 ดอลลาร์สหรัฐ Bitcoin กลายเป็นเงินสกุลหนึ่งในโลก

ซึ่งมีประเทศที่ใช้เงินสกุล Bitcoin นี้อยู่คือ ประเทศที่มีการซื้อของออนไลน์ ยังไม่มีธนาคารแห่งชาติ หรือรัฐบาลใดเป็นผู้ผลิต Bitcoins แต่มีปริมาณ Bitcoins หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจทั่วโลก ประมาณ 11.75 ล้าน Bitcoins ในเดือนตุลาคม 2556

หน้าที่ของเงิน

จากคำนิยามของเงินทำให้ทราบว่าเงินทำหน้าที่สำคัญ คือ การเป็นเครื่องวัดมูลค่า และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของเงิน นอกจากนี้เงินยังทำหน้าที่อื่น ๆ รองลงไปซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจอีกด้วย ซึ่งพอจะแบ่งหน้าที่ที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเงิน ได้ 4 ประการ คือ

1. เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่เด่นชัดของเงิน การใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทำให้เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าเพราะการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเป็นไปได้และคล่องตัว การค้าขายตัวได้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามเงินจะทำหน้าที่ได้ดีก็ต่อเมื่อเงินได้รับยอมรับจากสังคมว่าเป็นสิ่งที่มีอำนาจซื้อ มีเสถียรภาพ และมูลค่าคงที่

2. เงินเป็นเครื่องวัดมูลค่า หรือเรียกว่าเงินเป็นมาตรฐานของมูลค่า ความหมายของหน้าที่นี้คือ เงินเป็นหน่วยกลางในการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิด เงินเป็นมาตรฐานที่ใช้วัดมูลค่าของสินค้าและบริการ ซึ่งทำให้สามารถเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิดได้โดยสะดวก

3. เงินเป็นเครื่องรักษามูลค่า การทำหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่า หมายถึง การที่เงินถูกถือเอาไว้เป็นสิ่งสำรองของการแสดงอำนาจซื้อ ระหว่างการรอรับชำระหนี้ และการใช้ชำระหนี้ สิ่งของหรือเงินที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน ก็ทำหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่าโดยปริยาย ทั้งนี้เพราะประชาชนสามารถที่จะเก็บเหรียญ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวันเอาไว้ในระหว่างการรอพักหรือเก็บไว้ระหว่างรอการใช้จ่ายและชำระหนี้

4. เมื่อเงินทำหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่า และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการทุกชนิดได้ การชำระหนี้ด้วยเงินจึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปด้วย นับเป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของเงิน ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้มีการขยายตัวทางการค้า การติดต่อค้าขายทั้งในและต่างประเทศ การชำระหนี้ด้วยเงินจึงอำนวยความสะดวกแก่ทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ทำให้การค้าสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้เงินจะทำหน้าที่เป็นมาตรฐานการชำระหนี้ในภายหน้าได้ดีก็ต่อเมื่อเงินมีเสถียรภาพ

คุณลักษณะของเงิน

จากการศึกษาหน้าที่ของเงินแสดงให้เห็นว่า อาจนำสิ่งของมาทำเป็นเงินได้ ถ้าสิ่งนั้นสามารถใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และมีมูลค่าคงที่เพื่อจะใช้วัดมูลค่าของสิ่งของและใช้เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ แต่สิ่งเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นเงินได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของสิ่งนั้น ดังนั้น สิ่งเหมาะสมจะนำมาใช้เป็นเงินควรมีคุณสมบัติสรุปได้ ดังนี้

1. เป็นที่ยอมรับ เงินต้องเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในสังคมว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ถ้าขาดการยอมรับแล้วสิ่งนั้นจะเป็นเงินไม่ได้ ในปัจจุบันเงินฝากกระแสรายวันเป็นเงิน เพราะทุกคนในสังคมยอมรับว่าเงินฝากกระแสรายวัน ซึ่งสามารถสั่งจ่ายซื้อสินค้า โดยการเขียนเช็ค เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั่นเอง

2. การเป็นของที่ขนย้ายได้ง่าย เงินที่ดีต้องออกแบบและทำให้สะดวกสบายที่จะไปใช้ในที่ต่าง ๆ คือ มีขนาดไม่ใหญ่และเล็กจนเกินไปทำด้วยวัสดุที่มีน้ำหนักเบา พกติดตัวสะดวก

3. การมีความคงทนถาวร สิ่งที่จะนำมาใช้เป็นเงินควรมีความคงทนถาวรเพื่อเวลาที่ใช้เป็นประจำ จะได้ไม่ชำรุดเสียหายได้ง่าย

4. การเป็นของที่ดูออกง่าย กล่าวคือเป็นสิ่งที่เห็นก็จำได้และรู้ได้ทันทีว่าเป็นเงินจริง หรือเงินปลอม ฉะนั้นในการผลิตเหรียญกษาปณ์หรือธนบัตร จึงต้องพยายามออกแบบให้ลอกเลียนได้ยาก แต่ง่ายต่อการจดจำ และต้องพยายามให้มีการปลอมแปลงเงินให้น้อยที่สุด

5. การมีเสถียรภาพ ลักษณะของเงินที่ดีจะต้องมีค่าค่อนข้างคงที่ ถ้าค่าของเงินมีการเปลี่ยนแปลงมากเกินไปจะทำให้คนคลายความเชื่อถือและไม่ยอมรับเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนอีกต่อไป

6. การมีค่าเท่ากัน เงินชนิดเดียวกันย่อมมีมูลค่าเท่ากันและมีอำนาจซื้อเท่ากันเสมอ เงินหน่วยเดียวกันถ้าทำจากกระดาษก็ต้องเป็นกระดาษอย่างเดียวกัน หรือถ้าเป็นเงินเหรียญโลหะ ก็ควรมีส่วนผสมของโลหะเหมือนกันทุกเหรียญ

7. การแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ เนื่องจากสินค้าที่ซื้อขายกันมีมูลค่าต่างกัน ดังนั้นเงินที่ดีจึงควรมีลักษณะที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วยย่อยได้ โดยให้มีมูลค่าต่างกันเพื่อสะดวกต่อการชำระค่าสินค้าและบริการ

8. การเป็นของที่หายาก สิ่งของที่หากงานมักจะมีมูลค่าต่ำและไม่เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปที่จะนำมาใช้เป็นเงิน เช่น กรวด หรือทรายมีอยู่มาก คนจึงไม่นิยมนำมาใช้เป็นเงิน ผิดกับสิ่งที่หาได้ยาก เช่น โลหะ เงิน หรือทอง ซึ่งถือเป็นของหาได้ยากจึงทำให้มูลค่าในตัวสูง เมื่อมีมูลค่าสูงจึงเหมาะที่จะนำมาใช้เป็นเงิน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเงินดิจิทัลและเทคโนโลยีบล็อกเชน

ในปัจจุบันเป็นยุคของข่าวสารข้อมูล มีการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกฎหมายติดตามกำกับไม่ทัน การใช้เทคโนโลยีเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ นั้น มีผลทั้งทางบวกและลบ และเทคโนโลยีก็เข้ามามีบทบาททางธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจการเงินในลักษณะต่าง ๆ

สกุลเงินดิจิทัล หรือคริปโทเคอร์เรนซี เป็นสกุลเงินที่ใช้กันอย่างแพร่หลายบนโลกอินเทอร์เน็ต เกิดขึ้นจากการนำกลไกทางคณิตศาสตร์ที่กำหนดจำนวนไว้จำกัด ซึ่งต้องให้เครื่องคอมพิวเตอร์มาถอดรหัสเพื่อสกัดเงินออกมาในรูปแบบสกุลเงินดิจิทัล เช่น บิตคอยน์ นั่นเอง

Cryptocurrency เป็นคำผสมระหว่างคำว่า Cryptography แปลว่า การเข้ารหัส กับ Currency ซึ่งแปลว่าเงิน จึงมีความหมายว่า เงินที่ถูกเข้ารหัส มีลักษณะเป็นเงินเสมือนไม่มีตัวตนจับต้องไม่ได้ เพราะอยู่ในรูปหน่วยข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งต่างไปจากเงินตราทั่วไปที่รัฐบาลหรือมีปัจจัยต่าง ๆ หนุนหลังอยู่ แต่กรณีของเงินเสมือนนั้นอยู่ได้โดยอาศัยความเชื่อถือ การยอมรับกันในกลุ่ม เงินที่ถูกเข้ารหัสนี้มีมากมายหลายสกุล เงินดิจิทัลที่เข้ามาเริ่มแรกและนิยม คือ Bitcoin ส่วนสกุลที่พัฒนาและนิยมนรองลงมาคือ Ethereum ในส่วนของ Bitcoin นั้น ผู้ที่คิดค้นขึ้นยังเป็นบุคคลปริศนาอยู่จนถึงปัจจุบัน ไม่มีการเปิดเผยตัวตนแท้จริง ทราบทั่วไปแต่ว่าเป็นชาวญี่ปุ่น มีนามแฝงว่า Satoshi Nakamoto โดยเริ่มจากการเขียน Whitepaper เสนอเกี่ยวกับเรื่องนี้

สิ่งที่ทำให้เงินที่ถูกเข้ารหัสหรือเงินดิจิทัลเป็นที่ยอมรับหรือสามารถคงอยู่ได้นั้น เนื่องจากการใช้เทคโนโลยี Blockchain เข้ามาเกี่ยวข้องดำเนินการ โดยการบันทึกธุรกรรมของ Cryptocurrency จะบันทึกเก็บไว้บนสมุดบัญชี Blockchain ซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีการประมวลผลธุรกรรมแบบกระจายศูนย์ ปราศจากคนกลางหรือสถาบันที่จะมาควบคุม เพราะสามารถใช้ระบบควบคุมความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลได้ เมื่อนำมาใช้กับเงินเสมือน จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เงินเสมือนได้รับการยอมรับในกลุ่ม รูปแบบของการเก็บข้อมูลของ Blockchain เปรียบได้กับสมุดบัญชี แต่ไม่มีธนาคาร ควบคุมหรือรักษาบัญชีไว้เหมือนเงินตราปกติ ทุกคนในระบบต่างเก็บสมุดบัญชีของตนเอง มีเงินเสมือนในลักษณะหน่วยข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพราะข้อมูลต่อกันเป็นกล่องหรือเป็น Block แล้วร้อยต่อกันด้วยสายโซ่หรือ Chain ข้อมูลแต่ละ Block มีการอ้างอิงถึงกันเสมอ หากมีการแก้ไขข้อมูลกลาง ก็จะไม่ตรงกับข้อมูลที่ทุกคนมี สายโซ่จะไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการอ้างอิงในแต่ละ Block จะขัดแย้งกันเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทุกคนมั่นใจว่าข้อมูลใน Blockchain ถูกต้องตรงกัน เพราะสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้ตั้งแต่เริ่มต้นเพราะหลักฐานการทำธุรกรรมจะถูกเก็บไว้ทั้งหมด (ดร. สุพิศ ประณีตพลกรัง, กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2561) น.2

Blockchain เป็นเทคโนโลยีการประมวลผลธุรกรรมแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger) หรือเป็นการเก็บข้อมูลรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะของการกระทำต่าง ๆ ที่ปราศจากคนกลาง แต่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากรายการต่าง ๆ ยากต่อการเปลี่ยนแปลงหรือถูกแก้ไข เพราะลักษณะหรือสภาพของ Blockchain นั้น เป็นการเก็บข้อมูลเป็น Block ซึ่งสามารถส่งต่อหรือแชร์ต่อไปเป็นแบบห่วงโซ่ โดยทุก Chain จะมีข้อมูลเดียวกัน เมื่อมีการบันทึกข้อมูลหรือรายการไว้ใน Blockchain แล้ว การแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ทำได้ยาก เพราะทุกห่วงโซ่มีข้อมูลที่ต้องอยู่ หากแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็จะไม่ตรงกับข้อมูลในทุกห่วงโซ่ ห่วงโซ่จะไม่ยอมรับการแก้ไข เนื่องจากไม่ตรงกับที่คนส่วนใหญ่หรือห่วงโซ่ถือไว้

Blockchain นั้น อาจจะมีการกล่าวถึงกันมาในแวดวงของเงินดิจิทัลหรือเงินเข้ารหัส แต่ความจริงแล้ว ระบบเทคโนโลยีแบบ Blockchain มีประโยชน์ต่อด้านอื่น ๆ และมีการนำไปใช้ในลักษณะต่าง ๆ ทั้งกรณีที่เป็นการใช้เชื่อมโยงกับเงินดิจิทัลและมีการใช้ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชนหรือภาคธุรกิจ เช่น การทำเป็นสัญญาอัจฉริยะ หรือ Smart Contract โดยการนำโปรแกรมที่เขียนขึ้น เพื่อบังคับใช้สัญญาให้ถูกต้องโดยอัตโนมัติ เมื่อเกิดเหตุการณ์ตามเงื่อนไขขึ้น เช่น การโอนทรัพย์สินตามสัญญา เมื่อมีการโอนเงินดิจิทัลการใช้ Blockchain ทำให้เกิดการระดมทุนในลักษณะการระดมทุนโดยตรง ไม่ต้องผ่านคนกลาง นักลงทุนสามารถตัดสินใจได้ โดยดูรายละเอียดจาก White Paper (รายงานบทสรุปที่เขียนขึ้นเพื่อเสนอแนะและชี้แจงรายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือโครงการที่จะทำคล้ายกับหนังสือชี้ชวนการลงทุน อาจเป็นการบรรยายแนวคิด เทคนิคทางคณิตศาสตร์ โมเดลทางธุรกิจของโครงการต่าง ๆ เป็นการเสนอให้ผู้สนใจร่วมลงทุน) ที่มีการเขียนแจ้งไว้ นอกจากนี้แล้วยังสามารถใช้ Blockchain ในการจัดเก็บข้อมูล ทำให้เข้าถึงได้ตลอดเวลา มีความปลอดภัยไม่สูญหาย หรือเข้ามาล้วงหรือแฮคข้อมูลได้ยาก ตลอดจนการใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ป้องกันการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ ทั้งยังเป็นช่องทางในการขายผลงานได้โดยนำรูปแบบ Smart Contract มาเป็นเครื่องมือช่วย

สภาพการณ์ของเงินเสมือนจริงนั้น มีพัฒนาการด้านการยอมรับในวงการเงิน และวงการธุรกิจต่าง ๆ โดยตลอด เกิดเป็นสกุลเงินดิจิทัลหลายสกุล มีการซื้อขายกันในโลกของข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยไม่จำกัดวันเวลาหรือดินแดน เพราะจุดสำคัญอยู่ที่ระบบ Blockchain ช่วยให้สามารถจ่ายเงินกันแบบผู้จ่ายถึงผู้รับโดยตรงไม่ผ่านตัวกลาง เป็นรูปแบบธุรกรรมที่แตกต่างไปจากรูปแบบปัจจุบัน กล่าวคือ ที่เป็นรูปแบบ Internet of Information คือ มีการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต เกิดรูปแบบการค้าแบบ E-commerce หรือการค้าออนไลน์ แต่รูปแบบธุรกรรมแบบใหม่ภายใต้เทคโนโลยีแบบ Blockchain จะกลายเป็นแบบ Internet of Value กล่าวคือ สิ่งใดที่มีมูลค่าที่สามารถแปลงรูปเป็น Digital หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้ ก็สามารถโอนให้แก่กันได้ผ่านทางระบบดังกล่าว เช่น รูปภาพ โฉนดที่ดิน ลิขสิทธิ์เพลง เป็นต้น และสามารถติดตามตรวจสอบได้โดยง่าย เนื่องจากทุกคนที่เกี่ยวข้องเป็นคนยืนยันข้อเท็จจริง มีการอัปเดตข้อมูลด้วยกันทุกคน การโอน การเปลี่ยนแปลงข้อมูลจะสามารถรู้ทั่วกันหมดไม่มีตัวกลางการรวมศูนย์ข้อมูลแต่อย่างใด ไม่มีคนกลางเข้ามาดูแลควบคุมเหมือนระบบเดิม เพราะตามระบบเดิมนั้น การทำนิติกรรมต้องผ่านตัวกลาง ตัวกลางคอยตรวจสอบ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นก็จริง แต่มีข้อเสีย คือ ต้องเสียค่าธรรมเนียมสูง ต้องมีการมอบข้อมูลให้อยู่กับตัวกลาง เป็นระบบศูนย์รวม และอาจมีทางการเข้ามาเกี่ยวข้องแทรกแซงได้บางกรณี จึงทำให้เกิดสภาพที่ว่าทำไมต้องให้คนกลางหรือสถาบันต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องควบคุมดูแลข้อมูล ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่าย จึงพยายามที่จะทำธุรกรรมโดยไม่ต้องผ่านความเชื่อถือจากคนกลาง เปลี่ยนมาเป็นทำธุรกรรมผ่านทางเทคโนโลยีแทน

2.3 แนวคิดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

แม้ว่าผลกระทบจากโรคระบาดโควิด 19 จะทำให้อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) และปริมาณการลงทุนลดลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลกกลับได้รับผลกระทบในเชิงบวก เพราะทำให้ธุรกรรมไร้เงินสดทั่วโลกมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ในอัตราการเติบโตสูงที่สุดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กระแสการเปลี่ยนแปลงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์นี้ มีการยอมรับทั้งในวงการเงินและวงธุรกิจต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลเงินดิจิทัลหลายสกุล มีการซื้อขายกันในโลกของข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยไม่จำกัดวันเวลาหรือดินแดน เพราะเทคโนโลยี Blockchain ช่วยให้สามารถจ่ายเงินกันแบบผู้จ่ายถึงผู้รับโดยไม่ผ่านตัวกลาง ไม่มีคนกลางเข้ามาดูแลควบคุมเหมือนระบบเดิม เพราะตามระบบเดิมการทำนิติกรรมต้องผ่านตัวกลาง ตัวกลางคอยตรวจสอบทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรม แต่ก็มีข้อเสีย คือ ต้องเสียค่าธรรมเนียมสูง ต้องมีการมอบข้อมูลอยู่กับตัวกลาง เป็นระบบศูนย์รวม และอาจจะเกิดการแทรกแซงจากการได้ ปัจจุบันจึงเกิดสภาวะว่าการทำนิติกรรมไม่ต้องผ่านตัวกลาง เพราะทำให้เสียค่าใช้จ่ายแต่อาศัยเทคโนโลยีแทน แต่สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดสภาพการทำธุรกรรมที่ยังไม่มีกฎหมายควบคุม ข้อดีคือ การประกอบธุรกิจรูปแบบใหม่มีการระดมทุนได้อย่างและเป็นไปอย่างกว้างขวาง ไม่ต้องผ่านตัวกลาง ค่าธรรมเนียมน้อย แต่ก็มีข้อเสียคือ อาจเป็นช่องทางของการฟอกเงิน การหลอกลวงประชาชน สภาพความผันผวนที่ไม่แน่นอน และอาจเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม เมื่อมีแนวโน้มว่าจะเกิดผลกระทบต่อความเสียหายของประเทศ จึงได้มีการออกพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ขึ้น โดยเหตุจำเป็นที่ต้องตราพระราชกำหนดนี้ คือ เพื่อให้การกำกับและการควบคุมการดำเนินกิจกรรม และการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้การดำเนินกิจกรรมและการประกอบธุรกิจดังกล่าวมีความโปร่งใสอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศและการคุ้มครองผู้ลงทุนและประชาชนที่เกี่ยวข้อง

2.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ได้แก่ พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ซึ่งมีสาระโดยสรุป ดังนี้

ประเภทของสินทรัพย์ดิจิทัล

สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) ที่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชกำหนดนี้ ได้แก่ คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ (มาตรา 3)

(1) “คริปโทเคอร์เรนซี” คือ หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และหมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม

(2) “โทเคนดิจิทัล” คือ หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้า บริการ หรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และหมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการ ก.ล.ต. ได้ออกประกาศกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีที่ผู้ออกมีวัตถุประสงค์ในการระดมทุนจากประชาชน และมีการกำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ หรือมีการกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใด ๆ ถือเป็นโทเคนดิจิทัลด้วย

ข้อยกเว้นไม่ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัล

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้กำหนดว่า “หลักทรัพย์” ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแม้จะอยู่ในรูปของหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลในประเภทคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลภายใต้พระราชกำหนดนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน และป้องกันความซ้ำซ้อนของกฎหมาย (มาตรา 5)

การกำกับดูแลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัล

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กำหนดให้กิจกรรมที่ถูกกำกับดูแลภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

(1) การระดมทุนด้วยการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (หมวด 3) ซึ่งมีได้กำกับดูแลการเสนอขายคริปโทเคอร์เรนซี เว้นแต่คริปโทเคอร์เรนซีนั้นได้ถูกประกาศกำหนดให้ถือเป็นโทเคนดิจิทัล

(2) การให้บริการเป็นตัวกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด 4)

การป้องกันการนำสินทรัพย์ดิจิทัลไปสนับสนุนธุรกรรมที่ผิดกฎหมาย

พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ กำหนดให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลที่จะรับคริปโทเคอร์เรนซีเป็นการตอบแทนหรือผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะรับคริปโทเคอร์เรนซีจากลูกค้าในการทำธุรกรรม ให้รับได้เฉพาะคริปโทเคอร์เรนซีที่ได้จากการซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือฝากไว้กับผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ นี้เท่านั้น (มาตรา 9) ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนำคริปโทเคอร์เรนซีที่ไม่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจนมาใช้ในการทำธุรกรรม นอกจากนี้ยังกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลเป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (มาตรา 7) ทั้งนี้ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบมิให้มีการใช้สินทรัพย์ดิจิทัลเป็นช่องทางในการฟอกเงินหรือสนับสนุนการก่ออาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (หมวด 3)

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ออกใหม่ต่อประชาชน หรือโทเคนดิจิทัลที่ผู้เสนอขายได้ออกไว้แล้วและมีวัตถุประสงค์ที่จะเสนอขายเป็นการทั่วไปต่อประชาชน จะกระทำได้เฉพาะนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด และต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. รวมทั้งต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ด้วย ทั้งนี้ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา 17)

การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว จะกระทำต่อเมื่อแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนมีผลใช้บังคับแล้ว (มาตรา 19) โดยต้องเสนอขายต่อผู้ลงทุนตามประเภทและภายใต้เงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา 18) รวมทั้งต้องเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล (ICO Portal) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. เท่านั้น (มาตรา 19) ทั้งนี้ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุมกิจการของผู้ขออนุญาตเสนอขายโทเคนดิจิทัล และผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนดเช่นกัน (มาตรา 21)

มีการกำหนดหน้าที่ภายหลังการเสนอขาย โดยให้ผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัลจัดทำและส่งรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล และข้อมูลอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือโทเคนดิจิทัล หรือต่อการตัดสินใจลงทุน หรือต่อการเปลี่ยนแปลงราคาหรือมูลค่าของโทเคนดิจิทัลต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนและผู้ลงทุนต่อไป (มาตรา 25)

ทั้งนี้ คณะกรรมการ ก.ล.ต. อาจประกาศกำหนดให้การเสนอขายโทเคนดิจิทัลบางประเภทไม่อยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติของหมวด 3 การเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน (มาตรา 16) หรืออาจยกเว้นให้การเสนอขายโทเคนดิจิทัลบางประเภทหรือบางลักษณะ ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขาย โทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวนต่อสำนักงาน ก.ล.ต. (มาตรา 20) ได้ ทั้งนี้ เพื่อผ่อนปรนให้กับโทเคนดิจิทัลบางประเภทซึ่งเป็นการใช้เพื่อซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยไม่มีลักษณะของการระดมทุน หรือเป็นการเสนอขายต่อบุคคลในวงจำกัด ซึ่งมิได้มีผลกระทบต่อระบบการเงินหรือประชาชนในวงกว้าง

การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด 4)

ธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้แก่ ประกอบธุรกิจตามประเภท ดังต่อไปนี้

(1) “ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง ศูนย์กลางหรือเครือข่ายใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล โดยการจับคู่หรือคู่สัญญาให้ หรือการจัดระบบหรือ

อำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถทำความตกลงหรือจับคู่กันได้ โดยกระทำเป็นทางคำปกติ แต่ทั้งนี้ไม่รวมศูนย์กลางหรือเครือข่ายในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(2) “นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไปว่าพร้อมจะให้บริการเป็นนายหน้าหรือตัวแทน เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลให้แก่บุคคลอื่นโดยกระทำเป็นทางคำปกติและได้รับค่าธรรมเนียมหรือค่าตอบแทนอื่น แต่ไม่รวมถึงการเป็นนายหน้าหรือตัวแทนในลักษณะที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(3) “ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล” หมายถึง บุคคลซึ่งให้บริการหรือแสดงต่อบุคคลทั่วไป ว่าพร้อมจะให้บริการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลในนามของตนเองเป็นทางคำปกติ โดยกระทำนอกศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล แต่ไม่รวมถึงการให้บริการในลักษณะตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(4) กิจกรรมอื่นที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (“รัฐมนตรี”) กำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต.

ผู้ที่จะสามารถประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลข้างต้นได้ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งในการยื่นขออนุญาตและการพิจารณาอนุญาต เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมถึงเสียค่าธรรมเนียม ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 26) ซึ่งในการพิจารณาอนุญาต รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลต้องปฏิบัติตามด้วยก็ได้ (มาตรา 27) ทั้งนี้ ผู้ที่จะประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถยื่นขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทได้

ภายหลังจากได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล (“ผู้ประกอบการ”) มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ และกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. หรือสำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนดโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ ด้วย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- การแต่งตั้งกรรมการหรือผู้บริหาร

กรรมการหรือผู้บริหารของผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา 28) และผู้ประกอบธุรกิจฯ จะแต่งตั้งหรือมอบหมายบุคคลใดเป็นกรรมการหรือผู้บริหารได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว (มาตรา 29)

ทั้งนี้ บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นกรรมการหรือผู้บริหารจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ซึ่งหากปรากฏว่ามีลักษณะต้องห้ามระหว่างดำรงตำแหน่งหรือภายหลังจากได้รับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. แล้ว สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเพิกถอนความเห็นชอบที่เคยให้ไว้ได้ และในกรณีที่สำนักงาน ก.ล.ต. พิจารณาเพิกถอนการให้ความเห็นชอบ

กรรมการหรือผู้บริหารรายใด ผู้ประกอบธุรกิจฯ มีหน้าที่ต้องเสนอชื่อบุคคลอื่นแทนเพื่อขอรับความเห็นชอบจากสำนักงาน ก.ล.ต. ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนความเห็นชอบ (มาตรา 29)

- มาตรฐานและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

ในการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลนั้น ผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องดำเนินการและปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดไว้ด้วย (มาตรา 30) เช่น การมีโครงสร้างการบริหารจัดการ ระบบงาน และบุคลากรที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ การมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอรองรับการประกอบกิจการและความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ การดูแลรักษาความปลอดภัยของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อและให้บริการลูกค้า การมีระบบบัญชีที่เหมาะสม การทำ KYC/CDD เป็นต้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในรายละเอียดจะแตกต่างกันไปตามลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจฯ แต่ละประเภท

- การเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า

กรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ มีการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า ผู้ประกอบธุรกิจฯ จะต้องจัดทำบัญชีทรัพย์สินของลูกค้าแต่ละรายแยกออกจากกัน รวมทั้งต้องแยกทรัพย์สินของลูกค้าออกจากทรัพย์สินของผู้ประกอบธุรกิจฯ ด้วย โดยผู้ประกอบธุรกิจฯ ไม่สามารถนำทรัพย์สินของลูกค้าไปใช้เพื่อการอื่นใดได้ นอกเหนือจากการใช้เพื่อประโยชน์ของลูกค้า ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด (มาตรา 31 วรรคหนึ่ง)

ทั้งนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ ได้กำหนดให้ทรัพย์สินของลูกค้าที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ เก็บรักษาไว้ในบัญชีของผู้ประกอบธุรกิจฯ ยังคงเป็นทรัพย์สินของลูกค้า (มาตรา 31 วรรคสอง) และให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของลูกค้า ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกทางการหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายอื่นระงับการดำเนินกิจการบางส่วนหรือทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจฯ ในทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. 2546 อีกด้วย จึงมีผลให้ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจฯ ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ หรือถูกหน่วยงานทางการสั่งระงับการดำเนินการ ทรัพย์สินของลูกค้าจะได้รับการคุ้มครอง โดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่ง หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย รวมทั้งไม่อยู่ภายใต้การห้ามจำหน่ายจ่ายโอนของหน่วยงานทางการอื่น โดยกำหนดให้ลูกค้ามีสิทธิได้รับจัดสรรทรัพย์สินของตนคืนและมีสิทธิขอรับชำระหนี้ในส่วนที่ยังขาดอยู่ได้อีกด้วย (มาตรา 31 วรรคสาม)

การเลิกประกอบธุรกิจ การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ และการห้ามการทำธุรกรรม
(หมวด 5)

- การเลิกประกอบธุรกิจ

หากผู้ประกอบธุรกิจฯ ประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลตามที่ได้รับอนุญาตไว้ สามารถได้ โดยยื่นขออนุญาตเลิกประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีผ่านทางคณะกรรมการ ก.ล.ต. ซึ่งในการอนุญาตให้เลิกประกอบธุรกิจนั้น รัฐมนตรีอาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ไว้ด้วยก็ได้ (มาตรา 32) ทั้งนี้ ผู้ประกอบธุรกิจฯ ดังกล่าวต้องทำการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล ชำระราคา ส่งมอบรายการที่ค้าง หรือดำเนินการใด ๆ ตามหลักเกณฑ์ และภายในระยะเวลาที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด เพื่อจัดการทรัพย์สินของลูกค้าและของผู้ประกอบธุรกิจให้แล้วเสร็จด้วย (มาตรา 33)

- การเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจ

รัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ก.ล.ต. มีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลได้ ในกรณีที่ปรากฏเหตุดังต่อไปนี้

(1) ไม่ประกอบธุรกิจที่ได้รับอนุญาตภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด หรือหยุดประกอบธุรกิจเกินกว่าเวลาที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด (มาตรา 34)

(2) ปรากฏหลักฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจฯ มีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ โดยผู้ประกอบธุรกิจฯ ดังกล่าวถูกคณะกรรมการ ก.ล.ต. สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราวแล้ว เพื่อให้ไปดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง แต่ยังคงฝ่าฝืน ไม่ดำเนินการ หรือกระทำความผิดซ้ำอีก (มาตรา 35)

(3) ปรากฏหลักฐานว่าผู้ประกอบธุรกิจฯ มีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานในลักษณะที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน และไม่สามารถแก้ไขฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานดังกล่าวได้ (มาตรา 36)

ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจฯ ที่ถูกเพิกถอนการอนุญาตข้างต้น ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของลูกค้า

- การห้ามการทำธุรกรรม

ในกรณีที่การทำธุรกรรม การดำเนินกิจการ หรือการดำเนินการใดที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศห้ามผู้ประกอบธุรกิจฯ ทำธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล หรือสั่งระงับการดำเนินกิจการหรือการดำเนินการทั้งหมดหรือแต่บางส่วนได้ แม้การกระทำธุรกรรมดังกล่าวจะมีได้ขั้ต่อ พ.ร.ก. สินทรัพย์

ดิจิทัลฯ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมนั้น ๆ ต่อระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ (มาตรา 37)

การป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (หมวด 6)

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำอันไม่เป็นธรรมตามหมวด 6 นี้ ใช้บังคับกับสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนในศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ เท่านั้น (มาตรา 38) โดยมีหลักเกณฑ์ในทำนองเดียวกับบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

ทั้งนี้ ได้กำหนดลักษณะของการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัลไว้ดังต่อไปนี้

(1) False dissemination : การห้ามบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล โทเคนดิจิทัล หรือราคาซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งน่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหรือต่อการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล (มาตรา 40) รวมถึงการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ โดยนำข้อมูลที่รู้ว่าเป็นเท็จหรือไม่ครบถ้วนอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญมาใช้ หรือละเลยที่จะพิจารณาความถูกต้องของข้อมูล หรือบิดเบือนข้อมูลที่ใช้ ในการวิเคราะห์หรือคาดการณ์ และได้เปิดเผยความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์หรือคาดการณ์นั้นต่อประชาชนในประการที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาหรือต่อการตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล (มาตรา 41)

(2) Insider trading : การห้ามมิให้บุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในที่เกี่ยวข้องกับผู้เสนอขายโทเคนดิจิทัล หรือโทเคนดิจิทัล ซื้อขายหรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับโทเคนดิจิทัลไม่ว่าเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่น และห้ามเปิดเผยข้อมูลภายในแก่บุคคลอื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าผู้รับข้อมูลอาจนำไปใช้ประโยชน์ในการซื้อขาย เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ (มาตรา 42) รวมทั้งได้กำหนดบทสันนิษฐานบุคคลซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลภายในไว้อีกด้วย (มาตรา 43 และมาตรา 44)

(3) Front running : การห้ามผู้ประกอบการธุรกิจฯ ประเภทนายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมทั้งพนักงานหรือลูกจ้าง ซึ่งรู้หรือครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกค้า กระทำการซื้อขายตัดหน้าลูกค้า หรือเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับคำสั่งของลูกค้าให้แก่บุคคลอื่น โดยรู้หรือควรรู้ว่าบุคคลนั้นจะอาศัยข้อมูลดังกล่าวเพื่อซื้อขายตัดหน้าลูกค้า ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายเพื่อตนเองหรือบุคคลอื่นในประการที่น่าจะทำให้ลูกค้ารายดังกล่าวเสียประโยชน์ (มาตรา 45)

(4) Market manipulation : การห้ามมิให้ส่งคำสั่งซื้อขาย หรือซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล อันทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล รวมถึงการส่งคำสั่งซื้อ

ขาย หรือซื้อขายในลักษณะที่ต่อเนื่องกันโดยมุ่งหมายให้ราคา หรือปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ผิดไปจากสภาพปกติของตลาด (มาตรา 46) โดยระบุบทสันนิษฐานการกระทำที่เข้าข่าย Market Manipulation และตัวการไว้ด้วย (มาตรา 48 และ 49) นอกจากนี้ Market Manipulation รวมถึงกรณีการส่ง แก๊ซ หรือยกเลิกคำสั่งซื้อขายเข้าไป ในระบบซื้อขายของศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล โดยรู้หรือควรรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้ราคาหรือ ปริมาณการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ผิดไปจากสภาพปกติของตลาดและเป็นเหตุให้ระบบซื้อขายล่าช้าหรือหยุดชะงัก (มาตรา 50)

อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ (หมวด 7)

ในการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ นี้ ได้กำหนดอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ ทำนองเดียวกับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และเพิ่มเติมอำนาจในการ ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการ เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่เป็นการกระทำผ่าน ทางระบบคอมพิวเตอร์ (มาตรา 51) เช่น อำนาจเข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่อื่นที่ ตามที่กำหนดไว้ รวมถึงสถาบันการเงินเพื่อตรวจสอบ เอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อำนาจ ในการตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือ อุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ อำนาจยึด หรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหลักฐาน หรือระบบ คอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ หรืออำนาจในการสั่งให้บุคคล ตามที่กำหนดไว้มาให้ถ้อยคำ หรือนำส่งหลักฐาน ซึ่งรวมถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลจราจร ทางคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้ ในกรณีที่หน่วยงานกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัลของต่างประเทศร้องขอให้ สำนักงาน ก.ล.ต. มีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการรวบรวมหรือตรวจสอบข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ ประกอบการพิจารณาการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอได้ภายใต้หลักเกณฑ์ ที่กำหนดในมาตรา 52 ซึ่งเป็นหลักต่างตอบแทนระหว่างกัน (reciprocity) ทั้งนี้ พยานหลักฐานที่ ได้รับจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างประเทศกับสำนักงาน ก.ล.ต. สามารถนำมาใช้เป็น พยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ (มาตรา 53) อีกทั้งข้อมูล ข้อเท็จจริงเอกสาร และหลักฐานต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.ล.ต. ส่งมอบในการกล่าวโทษผู้กระทำความผิด พนักงานสอบสวนสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่ง ของการสอบสวนคดีอาญาได้ (มาตรา 54) และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ นี้ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 56)

บทกำหนดโทษทางอาญาและมาตรการลงโทษทางแพ่ง (หมวด 8 และ 9)

พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ นี้ ได้กำหนดโทษทางอาญาให้แก่ผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ ภายใต้พระราชกำหนดนี้ โดยได้กำหนดบทลงโทษเป็นโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับตามหมวด 8 ซึ่งฐานความผิดและอัตราโทษเทียบเคียงได้กับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

เช่น การเสนอขายโทเคนดิจิทัลโดยไม่ได้รับอนุญาต การไม่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายโทเคนดิจิทัลและร่างหนังสือชี้ชวน หรือการเสนอขายโดยที่แบบแสดงรายการข้อมูลนั้นยังไม่มีผลบังคับใช้ การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล โดยไม่ได้รับอนุญาต การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่กำหนด การกระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล ความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคล เป็นต้น

ทั้งนี้ พ.ร.ก. สินทรัพย์ฯ ได้กำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้ดำเนินการแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 96 ใน 3 ลักษณะคือ 1) การแสดงข้อความเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 59 และมาตรา 65 2) การกระทำอันไม่เป็นธรรมซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 70 และมาตรา 71 และ 3) การยินยอมให้ใช้บัญชี ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 73 โดยกลไกการใช้มาตรการลงโทษทางแพ่งนั้นกำหนดไว้เช่นเดียวกับ พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 (มาตรา 97 และมาตรา 98) รวมทั้งให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับมาตรการลงโทษทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 99)

2.5 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงานภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมและความท้าทายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนบทบาทภารกิจของฝ่ายนิติบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บริบทของประเทศ แนวนโยบายรัฐบาล โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดวิสัยทัศน์องค์กรในปี 2564 ต้องการก้าวไปสู่การเป็น “องค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง” (High Performance Organization) เพื่อสนับสนุนบทบาทภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูงและมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น การจัดทำแนวทางพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาข้อมูลกฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซี จึงถือได้ว่าเป็นการทำงานเชิงรุก ที่สามารถนำมาประกอบเป็นข้อมูลเชิงวิชาการเพื่อสนับสนุนกระบวนการนิติบัญญัติซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของวิทยากร สำนักกฎหมาย ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำงานเชิงวิชาการ โดยการกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย และนำประเด็นนั้นมาศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และนำหลักการและแนวความคิดการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งต่าง ๆ จึงเป็นการสนับสนุนภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติ และสอดคล้องกับการยกระดับบุคลากรในการใช้องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นมาเผยแพร่เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและผู้สนใจทั่วไป

2.6 อำนาจหน้าที่สำนักกฎหมาย

สำนักกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) จัดทำร่างกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการ ส่วนราชการและประชาชน
- (2) ศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย
- (3) ศึกษา วิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประกอบการพิจารณาให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (4) ติดตามและประสานการจัดทำร่างกฎหมายในชั้นพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา ที่ประชุมรัฐสภา และที่ประชุมคณะกรรมการธิการ
- (5) ศึกษา วิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับ เพื่อเสนอปรับปรุงหรือให้มีกฎหมายใหม่ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือการบริหารประเทศ
- (6) วินิจฉัย ให้คำปรึกษา เสนอความเห็น แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบและข้อบังคับ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและส่วนราชการในสังกัด
- (7) ตรวจสอบพิจารณาร่างระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา รวมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของนิติกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- (8) ดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- (9) ดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ การสอบหาข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัย และการสอบสวนอื่น
- (10) ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายในบริบทของสภาพสังคมที่เป็นอยู่และวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการมีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม
- (11) ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบและพัฒนากฎหมาย
- (12) จัดทำคำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (13) ดำเนินการร่างญัตติ กระทู้ถาม คำอภิปราย และหนังสือติดต่อส่วนราชการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (14) ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่คณะกรรมการตามที่ถูกร้องขอ
- (15) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 สุกัญฐ วัฒนวิทย์.(2564). ผลกระทบทางกฎหมาย หากกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายเอกชน.

ในปัจจุบันเงินตราเป็นสิ่งสำคัญในการชำระหนี้ไม่ว่าเป็นการชำระด้วยเงินสด กล่าวคือชำระด้วยธนบัตร หรือเหรียญกษาปณ์ ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 และเนื่องด้วยเทคโนโลยีพัฒนา จึงนำมาสู่การเกิดขึ้นของเหรียญคริปโทเคอร์เรนซีในปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันมักจะอยู่ในรูปแบบการลงทุนหากำไร แต่ถ้าหากพิจารณากำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราเป็นสื่อกลางการชำระหนี้ที่ชอบด้วยกฎหมายจะส่งผลกระทบต่อด้านกฎหมายก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการชำระหนี้ตามสัญญาหรือไม่ เพราะลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีมีความแตกต่างจากเงินตราด้านการมีเสถียรภาพในมูลค่า และขาดลักษณะทางกายภาพเหมือนเงินตราซึ่งถือเป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของเงินตรา ดังนั้น หากคู่สัญญาตกลงทำสัญญาโดยกำหนดให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีเหมือนเงินตราผลคือข้อตกลงดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พ.พ.) มาตรา 150 เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมาย คือขัดต่อพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 แต่อย่างไรก็ดีการมีผลเป็นโมฆะนั้น หมายถึงมีผลเฉพาะบางส่วนในสัญญา คือเรื่องการตกลงชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีเท่านั้น แต่ส่วนอื่นของสัญญายังคงสมบูรณ์ใช้ได้ ตามป.พ.พ. มาตรา 173 ที่บัญญัติว่า “ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดของนิติกรรมเป็นโมฆะ นิติกรรมนั้นย่อมตกเป็นโมฆะทั้งสิ้น เว้นแต่จะพึงสันนิษฐานได้โดยพฤติการณ์แห่งกรณีว่า คู่กรณีเจตนาจะให้ส่วนที่ไม่เป็นโมฆะนั้นแยกออกจากส่วนที่เป็นโมฆะได้” ดังนั้น คริปโทเคอร์เรนซียังขาดคุณสมบัติในการยอมรับเป็นสื่อกลางการชำระหนี้จึงไม่ควรกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราที่เป็นสื่อกลางในการชำระหนี้ตามกฎหมายและไม่ควรนำมาใช้ชำระหนี้เสมือนเป็นเงินตรา

2.7.2 สิริวิศ ศรีวิลาศ. (2561). มาตรการในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายธุรกิจ.

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของคริปโทเคอร์เรนซี โดยได้ประกาศออกใช้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 เพื่อกำกับดูแลธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน ให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และการกำกับดูแลจากภาครัฐผ่านสำนักคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อคุ้มครองและเพิ่มความมั่นใจให้แก่นักลงทุนและผู้ประกอบธุรกิจ แต่เนื่องด้วยพระราชกำหนดนี้ถูกตราและประกาศออกใช้อย่างรวดเร็วจึงอาจมีข้อบัญญัติบางประการที่อาจส่งผลกระทบต่อนักลงทุน ซึ่งอาจเป็นการปิดกั้นการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินในประเทศไทยและอาจส่งผลให้นักลงทุนย้ายการลงทุนไปประเทศอื่น เช่น สิงคโปร์ อย่างไรก็ตามแม้พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 จะมีหลักเกณฑ์หรือข้อบังคับที่เคร่งครัดมากเกินไป

แต่ก็ถือเป็นก้าวแรกในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม องค์กร
แก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องต่อการพัฒนาของเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ
ของนักลงทุนอย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ทำการศึกษาเฉพาะคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้กฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามทันยุคสมัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Documentary) ได้แก่ เอกสารภาพถ่าย เอกสารกฎหมาย เอกสารการปฏิบัติหน้าที่ และรายงานการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ตลอดจนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Documentary) ได้แก่ ผลการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซี เช่น เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศ (Internet) เป็นต้น

3.2 การรวบรวมข้อมูล

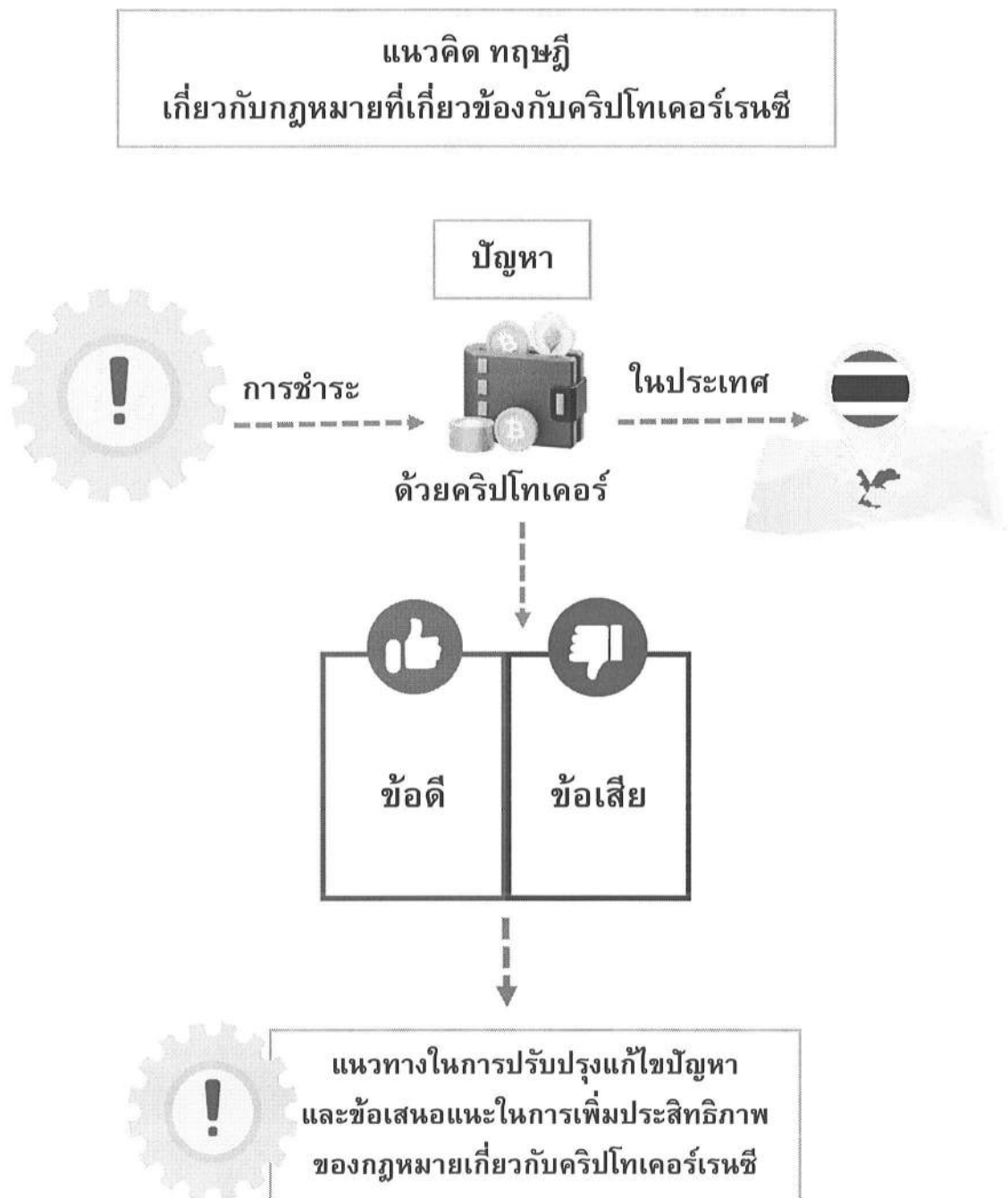
ในการศึกษาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซี ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ เอกสารวิชาการ เอกสารราชการ บทความที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกระทู้ถามและการสืบค้นข้อมูลจาก internet

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ทำการรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล โดยศึกษาวิจัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ Cryptocurrency ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นการตีความสร้างข้อสรุป ข้อมูลจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้เป็นการหาความจริงจากข้อเท็จจริงส่วนย่อย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นรูปธรรม

3.4 กรอบความคิดในการศึกษา

ในการศึกษาวิเคราะห์ลงไปในรายละเอียดของปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากที่ได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และขอเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลมีรายละเอียดของผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ลักษณะสำคัญของคริปโทเคอร์เรนซี

4.1.1 การจำแนกประเภทของคริปโทเคอร์เรนซี ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ เป็นสำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทได้ ดังนี้ (นายสิริวิศ ศรีวิลาศ (2561): หน้า 31–32)

(ก) ประเภทสกุลเงิน (Digital Currency) กล่าวคือ กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มที่ประชาชนทั่วไปคุ้นเคย อาทิ สกุลเงินบิตคอยน์ สกุลเงินไลท์คอยน์ หรือสกุลเงินริปเปอร์ เป็นต้น คริปโทเคอร์เรนซีในยุคแรก ๆ ผู้คิดค้นจะมีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนธุรกรรมทางการเงิน โดยส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นเครื่องเก็บรักษามูลค่าและใช้เป็นหน่วยบัญชี เฉกเช่นการทำธุรกรรมผ่านสกุลเงินที่แท้จริงของรัฐเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างคู่สัญญา

(ข) ประเภทเหรียญรรถประโยชน์ (Utility Token) กล่าวคือ เป็นการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ นอกเหนือจากการใช้เป็นสกุลเงิน เช่น สกุลเงินอีเธอร์เลียม หรือสกุลเงินนีโอที่ผู้คิดค้นมีวัตถุประสงค์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการพัฒนาระบบบล็อกบั้นทึกธุรกรรม (Blockchain) จากการประยุกต์ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในรูปแบบดังกล่าว ก่อให้เกิดการพัฒนาในระบบบล็อกบั้นทึกธุรกรรมเป็นอย่างมากส่งผลดีต่อภาคธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอขายโทเคนให้แก่ประชาชนที่มีลักษณะเป็นการระดมทุนหรือเหรียญแอปพลิเคชัน เป็นต้น

(ค) ประเภทหลักทรัพย์ (Security) กล่าวคือ แนวคิดเรื่องการใช้คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัลเป็นหลักทรัพย์ ที่เกิดขึ้นได้ไม่นานนัก การใช้คริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลในลักษณะของหลักทรัพย์เกิดจากคุณลักษณะเฉพาะตัวของระบบบล็อกบั้นทึกธุรกรรมที่สามารถจัดเก็บ ลงทะเบียน และโอนข้อมูลได้อย่างถูกต้องและปลอดภัยสามารถแสดงความเป็นเจ้าของในหลักทรัพย์ได้โดยถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการโอนหุ้น หรือแม้การซื้อขายสินทรัพย์ แต่การใช้งานระบบบล็อกบั้นทึกธุรกรรม (Blockchain) จำเป็นต้องใช้ร่วมกับคริปโทเคอร์เรนซีผ่านสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) ดังนั้น การสร้างเหรียญคริปโทเคอร์เรนซี เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการจัดเก็บข้อมูลในลักษณะประเภทหลักทรัพย์จึงเกิดขึ้น และกำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน

4.1.2 สถานะทางกฎหมายของคริปโทเคอร์เรนซี

(ก) สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นเงิน กล่าวคือ สินทรัพย์ที่ถูกสร้างขึ้นหรือถูกจัดเก็บอยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายมีสถานะเป็นเงินตราได้แก่เงินอิเล็กทรอนิกส์ กล่าวคือ มูลค่าเงินที่บันทึกในชิพคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในบัตรพลาสติก หรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทเค้นที่มีมือถือหรือเงินที่อยู่ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยผู้ใช้บริการได้ชำระเงินล่วงหน้าแก่ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ และผู้ใช้บริการสามารถนำไปใช้ชำระค่าสินค้าและบริการแทนการชำระด้วยเงินสดตามร้านค้าที่รับชำระ ทำให้มีความสะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องพกเงินสดให้ยุ่งยาก และไม่เสียเวลารอเงินทอนอีกด้วย โดยสามารถพบเห็นเงินอิเล็กทรอนิกส์ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บัตรรถไฟฟ้า บัตรเติมเงินมือถือ บัตรโดยสาร รวมทั้งการซื้อสินค้าผ่านเว็บ เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, เงินอิเล็กทรอนิกส์, ใน <http://www2.bot.or.th/PSservices/emondy.pdf>, (ดูเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2566).

(ข) สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน กล่าวคือ เป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน โดยผู้ใช้งานจำเป็นต้องนำสกุลเงินที่แท้จริงของรัฐแลกเปลี่ยนเป็นเงินเสมือนจริงของผู้ให้บริการโดยเงินเสมือนนี้ จะสามารถนำไปชำระค่าสินค้าและบริการของผู้ให้บริการเงินเสมือนจริงนั้น ๆ ได้เท่านั้น ปัจจุบันประเทศไทยตามพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 มาตรา 3 ให้ถือว่า สินทรัพย์ดิจิทัล หมายรวมถึง คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล โดยคริปโทเคอร์เรนซี และโทเคนดิจิทัลให้ถือเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ไม่ได้มีสถานะเป็นเงินตราแต่อย่างใด

(ค) สินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ กล่าวคือ สินทรัพย์หรือทรัพย์สินทุกชนิดที่ถูกสร้างหรือถูกจัดเก็บในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์บนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัญชีในโซเชียลเน็ตเวิร์ค เว็บไซต์ วิดีโอในระบบอินเทอร์เน็ต อีเมลล์ หรือแม้แต่ข้อมูลส่วนตัวที่ถูกจัดเก็บในระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ รวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะเป็นเงินตราหรือสินทรัพย์ดิจิทัลที่มีสถานะสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนด้วย ดังนั้น สินทรัพย์ดิจิทัลในปัจจุบันจึงมีสถานะเป็นทรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ทั้งสิ้น

4.1.3 การยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ในต่างประเทศ

เนื่องจากแต่ละประเทศมีสภาพเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน บางประเทศเริ่มมีการยอมรับเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้ แต่บางประเทศก็ยังไม่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ ประเทศที่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมนี โดยกลุ่มประเทศเหล่านี้ยังไม่มีกฏบัญญัติให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา ประเทศที่ไม่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ ได้แก่ ประเทศจีน ประเทศรัสเซีย กลุ่มประเทศเหล่านี้เห็นว่าการอนุญาตให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีนั้นกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

หรือทำให้เกิดการแทรกแซงการบริหารเงินตรา เห็นว่าคริปโทเคอร์เรนซีสามารถถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมายได้และการติดตามผู้กระทำความผิดย่อมทำได้ยาก เนื่องจากไม่ได้ถูกกำกับโดยหน่วยงานกลางของประเทศใด อย่างไรก็ตามประเทศที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา ได้แก่ ประเทศเอลซัลวาดอร์ ประเทศยูเครน ประเทศแอฟริกากลาง

ประเทศที่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้

ในหลายประเทศเริ่มเห็นถึงการคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ในการชำระหนี้ต่าง ๆ ของกลุ่มคนบางกลุ่ม จึงได้เริ่มมีการออกกฎหมายเพื่อกำกับการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในฐานะทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยกลุ่มประเทศดังกล่าวนี้ยังไม่มีกฏบัญญัติให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ก็ไม่ได้ห้ามให้มีการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้หรือแลกเปลี่ยน ทั้งนี้ ตัวอย่างประเทศที่มีการยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้มี ดังนี้ (สุภณัฐ วัฒนวิทย์ (2564) : หน้า 37 - 45)

(1) ประเทศญี่ปุ่น

ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2560 ประเทศญี่ปุ่นได้มีการแก้ไข Payment Services Act รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คริปโทเคอร์เรนซีและสกุลเงินดิจิทัลสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังไม่ได้ออมรับว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราชนิดหนึ่ง เนื่องจากการกำหนดค่านิยามแยกออกมาจากคำว่าบริการโอนเงิน (funds transfer services) กับคำว่าบริการแลกเปลี่ยนเงินเสมือน (crypto – asset exchange services) โดยกำหนดให้ “crypto – assets” คือทรัพย์สินที่มีมูลค่าที่มีการบันทึกไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่รวมสกุลเงินญี่ปุ่น เงินตราต่างประเทศ และสินทรัพย์ที่เป็นสกุลเงิน และ crypto – assets ดังกล่าวสามารถใช้ในนิติสัมพันธ์กับบุคคลที่ไม่ระบุตัวตนเพื่อชำระค่าสินค้า ให้เช่าสินค้า หรือการบริการและสามารถขายหรือซื้อ crypto – assets กับคู่สัญญา โดยสามารถโอน crypto – assets ได้โดยวิธีการประมวลผลของระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ตาม Financial Instruments and Exchange Act ก็ได้กำหนดคำว่า cryptoassets แยกออกมาจากคำว่า currencies ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นที่สามารถนำมาใช้ชำระหนี้ได้ แต่ก็ไม่มีสถานะเป็นเงินตราตามกฎหมายในประเทศญี่ปุ่น

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

การกำหนดแนวทางด้านกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาให้สอดคล้องกันในระดับรัฐเป็นเรื่องที่ยากและละเอียดอ่อน แม้มีความคืบหน้าในการพัฒนากฎหมายด้านสกุลเงินดิจิทัลของรัฐบาลกลาง แต่ ณ ปัจจุบันยังไม่มีกฏที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราตามกฎหมาย อีกทั้งองค์การบังคับใช้อาชญากรรมทางการเงิน (The Financial Crimes Enforcement Network “FinCEN”) ไม่ถือว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตราตามกฎหมาย (legal tender) แต่เป็นเพียง

เครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเงิน (money transmitters) เนื่องจากมองว่าคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเพียงโทเคนที่กักเก็บมูลค่าอื่น ๆ และสามารถใช้แทนสกุลเงินเท่านั้น

อย่างไรก็ดีการนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระหนี้จะสามารถทำได้หรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตามข้อกำหนดหรือข้อบังคับของแต่ละรัฐ ซึ่งบางรัฐได้มีการเสนอแก้กฎหมายเพื่อควบคุมกำกับดูแลสกุลเงินดิจิทัลต่าง ๆ เช่น รัฐวอชิงตัน ได้กำหนดให้ สกุลเงินดิจิทัล เป็นส่วนหนึ่งของการส่งผ่านเงินภายใต้กฎหมาย Uniform Money Services Act chapter 19.230.10 โดยกำหนดคำนิยามของ “Virtual Currency” แยกต่างหากกับคำว่า “Money” โดยคำว่า Money หมายถึงตัวกลางในการแลกเปลี่ยนที่ได้รับอนุญาตหรือนำมาใช้โดยสหรัฐอเมริกาหรือรัฐบาลต่างประเทศหรือสื่อการแลกเปลี่ยนอื่น ๆ ที่เป็นที่ยอมรับ และรวมถึงรวมถึงหน่วยการเงินที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์ระหว่างรัฐบาลหรือตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลสองแห่งขึ้นไป เช่น เงินยูโร ส่วน Virtual Currency หมายถึง สิ่งที่แสดงมูลค่าในระบบดิจิทัลที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เป็นหน่วยทางบัญชีหรือสิ่งที่เก็บมูลค่า แต่ไม่เป็น legal tender ตามที่รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาคำหนดหรือในรัฐโคโลราโด ผู้ว่าการรัฐได้มีการประกาศผ่านโซเชียมมีเดีย ว่าในอนาคตจะแก้ไขกฎหมายกำหนดให้ประชาชนสามารถชำระภาษีด้วยคริปโทเคอร์เรนซี Bitcoin หรือ Ethereum ได้ อีกทั้งการประกาศดังกล่าวเกิดขึ้นในขณะที่สมาชิกสภานิติบัญญัติในรัฐอื่น ๆ รวมถึงรัฐแอริโซนาและรัฐแคลิฟอร์เนียกำลังอยู่ในระหว่างเสนอกฎหมายซึ่งหากกฎหมายดังกล่าวได้รับการให้สัตยาบันจะถือว่าคริปโทเคอร์เรนซีสามารถนำมาใช้ในการชำระหนี้ที่ยอมรับได้ทั่วทั้งรัฐ ไม่ใช่แค่เพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษีเท่านั้น แต่ทั้งนี้การแก้ไขดังกล่าวก็ไม่ถึงขั้นที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสกุลเงินตราอย่างหนึ่ง

ประเทศที่ไม่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้

ขณะเดียวกันบางประเทศเห็นว่าการอนุญาตให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีนั้น จะกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ หรือทำให้เกิดการแทรกแซงการบริหารเงินตราในประเทศ จึงได้มีการจำกัดการใช้คริปโทเคอร์เรนซีอย่างเข้มงวด โดยอาจถึงขั้นห้ามยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทุกประเภทของคริปโทเคอร์เรนซี ไม่ว่าจะเป็นการขุด mining หรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีเนื่องจากเห็นว่าคริปโทเคอร์เรนซีสามารถถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมายได้และการติดตามผู้กระทำความผิดย่อมทำได้ยากเนื่องจากไม่ได้ถูกกำกับโดยหน่วยงานกลางของประเทศใด ทั้งนี้ตัวอย่างประเทศที่ไม่ยอมรับให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้มีดังนี้

(1) ประเทศจีน

ช่วงปลายปี พ.ศ. 2563 ธนาคารกลางของประเทศจีน (People’s Bank of China : PBOC) และหน่วยงานอื่น ๆ ของประเทศจีนได้ประกาศมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน โดยระบุว่าเงินเสมือนต่าง ๆ หรือคริปโทเคอร์เรนซี เช่น Bitcoi หรือ Ethereum ที่มีการ

ซื้อขายและหมุนเวียนอยู่นั้นเป็นการสร้างแหล่งเงินทุนที่ไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากกลุ่มงานเสมือนต่าง ๆ ไม่ได้ออกโดยหน่วยงานทางการเงิน จึงไม่มีการยอมรับว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนตามกฎหมาย ดังนั้น เงินเสมือนต่าง ๆ จึงไม่มีสถานะทางกฎหมายเท่ากับสกุลเงินตราต่าง ๆ ไม่สามารถและไม่ควรนำมาหมุนเวียนหรือใช้ในตลาดการเงิน นอกจากนี้ การใช้โอน หรือแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีถูกมองว่าสามารถเป็นช่องทางในการฉ้อโกงการฟอกเงิน หรือส่งผ่านเงินไปยังแหล่งผิดกฎหมาย โดยการจำกัดการใช้คริปโทเคอร์เรนซีของประเทศจีนนั้น ในช่วงแรกได้สั่งห้ามสถาบันการเงินทำธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 เนื่องจากรัฐบาลจีนมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการชุดคริปโทเคอร์เรนซีที่ใช้พลังงานไฟฟ้าจำนวนมากและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และในที่สุดก็กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในเดือนกันยายน พ.ศ. 2563 และในขณะเดียวกันประเทศจีนกำลังผลักดันสกุลเงินหยวนดิจิทัลของตนเอง และพยายามทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสกุลเงินหยวนดิจิทัลได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามเขตปกครองพิเศษฮ่องกงยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมคริปโทเคอร์เรนซี โดยธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority “HKMA”) ให้คำนิยามคริปโทเคอร์เรนซีเป็นเพียงสินค้าเสมือนจริงและไม่ใช่สิ่งที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย legal tender ไม่ใช่สิ่งที่ผิดกฎหมายเหมือนที่ประเทศจีนกำหนด และปัจจุบันไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับการครอบครองหรือโอนสกุลเงินดิจิทัลระหว่างบุคคล トラบิตีที่ได้รับและโอนคริปโทเคอร์เรนซีโดยสุจริตและไม่ละเมิดกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน เนื่องจากฮ่องกงมีอิสระในกิจการการเงินและการบริหารตามรัฐธรรมนูญฉบับย่อของเมืองฮ่องกง ในอนาคตมีแผนที่จะควบคุมคริปโทเคอร์เรนซีมากขึ้น โดยจะห้ามการค้าและการลงทุน crypto สำหรับการค้าปลีก และปิดช่องโหว่ทางกฎหมายที่อนุญาตให้การให้บริการแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีส่วนใหญ่ดำเนินการโดยไม่มีข้อจำกัด โดยกำหนดใหม่ให้กิจการดังกล่าวต้องขอใบอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ

(2) ประเทศรัสเซีย

ธนาคารกลางของรัสเซีย (The Central Bank of the Russian Federation) เมื่อช่วงต้นปี พ.ศ. 2565 ได้ขอความร่วมมือไม่ให้คริปโทเคอร์เรนซี เนื่องจากรัฐบาลจะไม่สามารถควบคุมธุรกรรมคริปโทเคอร์เรนซีได้อย่างเต็มที่ และอุตสาหกรรมคริปโทเคอร์เรนซีจะไม่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจรัสเซีย ในขณะที่กระทรวงการคลังนั้นไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของธนาคารกลางรัสเซียและประธานาธิบดี Vladimir Putin สั่งให้ทางการหาข้อตกลงร่วมกัน โดยความเห็นของธนาคารกลางรัสเซียเห็นว่า สกุลเงินดิจิทัลที่ดำเนินการโดยเอกชนและมีความผันผวนสูง อาจส่งผลกระทบต่อการควบคุมระบบการเงินและการเงินของประเทศ ความผันผวนดังกล่าวทำให้เกิดความต้องการในการเก็งกำไรซึ่งอาจทำให้เกิดฟองสบู่ในตลาดการเงินได้ นอกจากนี้คริปโทเคอร์เรนซีสามารถนำมาใช้สำหรับการฟอกเงินหรือสนับสนุนการก่อการร้าย จึงควรห้ามใช้เป็นเครื่องมือในการชำระเงิน

รวมถึงห้ามการแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซี โดยมีความเห็นให้ดำเนินการกำกับคริปโทเคอร์เรนซี เช่นเดียวกับประเทศจีน นอกจากนี้ การขุดคริปโทเคอร์เรนซี เช่น Bitcoin สร้างปัญหาเกี่ยวกับการใช้พลังงานจำนวนมาก เนื่องจากผู้ขุดต้องใช้คอมพิวเตอร์ที่พลังไฟสูงเพื่อแข่งขันกับผู้อื่นที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายทั่วโลกเพื่อไขปริศนาทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนเพื่อให้ได้ Bitcoin เป็นค่าตอบแทน กระบวนการนี้กินไฟฟ้ามกและไฟฟ้างดกกล่าวมกใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล จึงเห็นควรห้ามไม่ให้มีการขุดคริปโทเคอร์เรนซีในรัสเซีย ทั้งนี้ ธนาคารกลางรัสเซียกำลังวางแผนที่จะออกกฎเบ็ดเตล็ดของตนเองเช่นเดียวกับมาตรการของประเทศจีน

ประเทศที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา

(1) ประเทศเอลซัลวาดอร์

เป็นประเทศแรกของโลกที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซี Bitcoin เป็นสกุลเงินตราอย่างหนึ่งของประเทศ และสามารถใช Bitcoin ในการซื้อสินค้าและบริการได้อย่างอิสระในปี พ.ศ. 2564 แม้การกำหนดดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเสี่ยงและความไม่มั่นคงในระบบเศรษฐกิจ โดยประธานาธิบดี Nayib Bukele ให้เหตุผลในการสนับสนุนการแก้กฎหมายดังกล่าวว่าเพื่อเป็นวิธีการทำให้ชาวเอลซัลวาดอร์จำนวนประมาณร้อยละ 70 ที่ยังไม่มีบัญชีธนาคาร ได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจที่เป็นทางการ อีกทั้งการใช้สกุลเงินดิจิทัลจะทำให้การรับเงินโอนจากต่างประเทศรวดเร็วขึ้น เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่า และสามารถปลดปล่อยประเทศที่เป็นหนี้จากการยึดระบบการเงินของโลกแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ พ.ศ. 2565 ประเทศเอลซัลวาดอร์ ประสบปัญหาจากการที่มูลค่าของ Bitcoin ลดลงจนกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เรียกร้องให้เอลซัลวาดอร์ยุติการยอมรับให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสกุลเงินตราที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อ Bitcoin มีมูลค่าลดลง เนื่องจากจะส่งผลให้เกิดความเสี่ยงอย่างมากต่อตลาดการเงิน ความมั่นคงทางการเงิน และการคุ้มครองผู้บริโภค 85.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในการลงทุนกับ Bitcoin นับตั้งแต่ใช้สกุลเงินดิจิทัลเป็นเงินที่ถูกกฎหมายในเดือนกันยายน พ.ศ. 2564 และผลการลงทุนของประเทศเอลซัลวาดอร์ได้สูญเสียมูลค่าไปประมาณ 23 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นเงินจำนวนมาก

(2) ประเทศยูเครน

ประเทศยูเครนเป็นประเทศที่สองที่กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นสกุลเงินตราหนึ่งของประเทศตามกฎหมาย เนื่องจากประเทศยูเครนกำลังอยู่ในภาวะสงครามการเปิดรับบริจาค และเงินช่วยเหลือต่าง ๆ จากต่างประเทศที่ไหลเข้าสู่ประเทศยูเครนนั่นส่วนใหญ่ ได้รับบริจาคในรูปแบบคริปโทเคอร์เรนซีถึง 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อช่วยยูเครนทำสงครามกับผู้รุกราน และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นวิธีการชำระเงินและการออมของชาวยูเครน ดังนั้น การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะเปิดช่องให้สามารถใช้คริปโทเคอร์เรนซีแลกเปลี่ยนสินค้าได้ทุกที่ในประเทศยูเครน เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ยังอาศัยอยู่ในประเทศ โดยร่างกฎหมายนี้ได้รับการรับรองโดยรัฐสภา

ของยูเครนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 และในวันที่ 16 มีนาคม 2565 แอคเคาท์ทวิตเตอร์ทางการของกระทรวงดิจิทัลประเทศยูเครน ได้ประกาศว่าประธานาธิบดี Volodymyr Zelenskyy ได้ลงนามกฎหมายดังกล่าวแล้ว มีผลอนุญาตให้ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยนคริปโทเคอร์เรนซีระหว่างต่างประเทศและในยูเครนได้อย่างถูกกฎหมาย ธนาคารพาณิชย์สามารถเปิดบัญชีกับบริษัทที่ให้บริการคริปโทเคอร์เรนซี

(3) สาธารณรัฐแอฟริกากลาง

เมื่อเดือนเมษายน 2565 สาธารณรัฐแอฟริกากลางได้ร่างกฎหมายให้ Bitcoin เป็นสกุลเงินตราที่ถูกกฎหมาย โดยกฎหมายใหม่นี้กำหนดให้ครอบคลุมถึงการใช้คริปโทเคอร์เรนซีอื่น ๆ ในการซื้อขายออนไลน์และธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด พร้อมทั้งกำหนดให้การแลกเปลี่ยนใช้คริปโทเคอร์เรนซีนั้นไม่ต้องเสียภาษี ทั้งนี้ ผู้อำนวยการคณะรัฐมนตรีประจำสำนักประธานาธิบดีของสาธารณรัฐแอฟริกากลางได้กล่าวว่าการดำเนินการนี้จะทำให้สาธารณรัฐแอฟริกากลางอยู่บนแผนที่ของประเทศที่กล้าหาญและมีวิสัยทัศน์มากที่สุด

จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติและลักษณะของคริปโทเคอร์เรนซีมีความแตกต่างจากเงินตรา ไม่ถูกควบคุมโดยหน่วยงานกลางในระดับประเทศ ทำให้แต่ละประเทศมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้คริปโทเคอร์เรนซีชำระหนี้ หรือการกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา

4.2 วิเคราะห์และแนวทางการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้ในประเทศไทย

เงินดิจิทัลในมุมมองคุณสมบัติของเงินที่ดี

1. การเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของเงินที่ดี เพราะถ้าขาดการยอมรับจากสังคมสิ่งนั้นยอมรับใช้เป็นเงินไม่ได้ เมื่อพิจารณาถึงเงินดิจิทัลในบริบทนี้ จะเห็นว่าปัจจุบันยังไม่สามารถที่จะตอบโจทย์ได้ชัดเจนนัก เนื่องจากการยอมรับการใช้ผ่านเงินที่อยู่ในรูปแบบของเงินดิจิทัล มีการยอมรับเพื่อใช้ชำระค่าสินค้าและบริการสำหรับกลุ่มคนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ใช้บริการซื้อขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์

2. การมีเสถียรภาพในมูลค่า ในเบื้องต้นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่าเสถียรภาพในมูลค่า ก่อนว่าไม่ได้มีความหมายในมุมมองของค่าเงินที่ลดลงเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเพิ่มขึ้นของค่าเงินด้วย ซึ่งสิ่งที่จะมีคุณสมบัติของเงินที่ดีได้ ต้องสามารถที่จะเก็บรักษาอำนาจซื้อซึ่งใช้สำหรับการแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้ใกล้เคียงกับระดับเดิมได้ หากเงินดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจการซื้อสินค้าไปในช่วงเวลาอันรวดเร็ว ก็ย่อมที่จะขาดเสถียรภาพในด้านการเก็บรักษามูลค่า

เมื่อทำการพิจารณาเงินดิจิทัลที่มีในปัจจุบันโดยเน้นไปที่สกุลหลัก ๆ ที่ได้รับความนิยมอย่าง Bitcoin, Ethereum, Ripple พบว่า ทุกสกุลมีคุณสมบัติของการมีเสถียรภาพในมูลค่าค่อนข้างต่ำ

เนื่องจากค่าของเงินเมื่อเทียบค่าเป็นเงินสกุลอื่น มีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมากในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะในสกุลของ bitcoin ที่มูลค่าของเงินมีการเปลี่ยนแปลงหลายเท่าตัวในช่วง 1 – 2 ปีที่ผ่านมา

3. มีปริมาณที่ยืดหยุ่นได้ หมายถึงจะต้องมีปริมาณที่มากพอกับความต้องการและความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ซึ่งเงินดิจิทัลโดยส่วนใหญ่เริ่มเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ จึงส่งผลให้ปริมาณเงินดิจิทัลในแต่ละสกุล โดยเฉพาะในกลุ่มของเงินดิจิทัลสกุลที่มีการก่อตั้งขึ้นหลังจากมีกระแสการใช้เงินดิจิทัลมาชั่วระยะเวลาหนึ่ง ยังมีปริมาณหมุนเวียนในระบบค่อนข้างน้อยส่วนในกลุ่มที่ได้รับคามนิยมและเป็นกระแสในปัจจุบันอย่าง Bitcoin, Ethereum, Bitcoin Cash, Ripple แม้จะมีปริมาณที่มากกว่ากลุ่มที่สร้างขึ้นใหม่ แต่ก็ยังคงเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจส่วนในประเทศเรื่องการเพิ่มจำนวน โดยส่วนใหญ่จะสามารถเพิ่มจำนวนได้แต่มีสัดส่วนของการเพิ่มไม่เท่ากัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดและหลักเกณฑ์การสร้างเงินดิจิทัลในสกุลนั้น ๆ

4. มีน้ำหนักเบา ข้อนี้นับว่าเป็นจุดเด่นของเงินในรูปแบบเงินดิจิทัลเพราะไม่ได้มีการจัดทำเหรียญหรือธนบัตรออกมาใช้ แต่เป็นเพียงข้อมูลในที่ถูกบันทึกอยู่ในระบบเครือข่ายเท่านั้น ซึ่งผู้ใช้เองก็สามารถใช้ได้ทุกที่ผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมือสื่อสารในปัจจุบัน จึงง่ายต่อการที่จะพกพาไปเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนย่งที่ต่าง ๆ

5. มีความคงทน คุณสมบัติในข้อนี้ส่วนใหญ่จะใช้ในเงินที่มีสภาพทางกายภาพเป็นเงินเหรียญหรือธนบัตร เนื่องจากต้องถูกพกพาไปใช้สถานที่ต่าง ๆ ทุกวัน และมีการเปลี่ยนมือผู้ใช้หลายรอบ ซึ่งเสี่ยงต่อการชำรุดได้ง่าย แต่สำหรับเงินดิจิทัลแล้วคุณสมบัติในข้อนี้แทบที่จะมองข้ามไปได้ เนื่องจากไม่มีการจัดทำเหรียญหรือธนบัตรออกมาใช้ การใช้งานเป็นเพียงการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ให้และผู้รับ ดังนั้น ความคงทนถาวร หรือการคงอยู่ของเงินในรูปแบบเงินดิจิทัล จึงไม่ได้อยู่ที่คุณสมบัติของตัวเงินเอง แต่หากอยู่ในคุณสมบัติของเครื่องมือที่ใช้พกพา หรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรักษาเงินเหล่านั้น ให้ปลอดภัยจากการสูญหายหรือภัยทางด้าน Cyber

6. เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้านมูลค่า คุณสมบัติในข้อนี้ก็อีกข้อหนึ่งที่ไม่ได้เป็นปัญหากับเงินในรูปแบบเงินดิจิทัล เนื่องจากเป็นเงินที่เป็นการบันทึกข้อมูลไว้ในระบบเครือข่าย ไม่ได้มีการจัดทำเป็นเงินที่มีรูปลักษณะทางกายภาพออกมาใช้ จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างกันของเงินในแต่ละหน่วย

7. ต้องแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้ง่าย เพื่อรองรับการซื้อขายและบริการได้ครบทุกชนิด เนื่องจากมูลค่าของสิ่งที่จะใช้ซื้อขายกันมีมากมายหลายระดับ ซึ่งในส่วนนี้ก็ไม่เป็นปัญหาสำหรับเงินดิจิทัลเนื่องเป็นเงินที่อยู่ในรูปของไฟล์ข้อมูลที่ถูกเก็บอยู่ในระบบเครือข่ายเท่านั้นการใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในระบบจากผู้ซื้อไปยังข้อมูลของผู้ขาย โดยหน่วยเงินดิจิทัลในแต่ละสกุลแม้จะมีมูลค่ามากเมื่อเทียบกับราคาสินค้าที่ถูกตั้งราคาเป็นเงินสกุลต่าง ๆ แต่เนื่องจากจุดเด่นของเงินดิจิทัล ที่เป็นไฟล์ข้อมูลในระบบจึงสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ได้ โดยการใช้ทศนิยมในการแบ่งหน่วยของเงินดิจิทัลออกเป็นหน่วยย่อย ๆ อย่างเช่นเงิน Bitcoin ที่มีหน่วยเงิน

BTC หากเทียบเป็นเงินไทยในอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน 1 BTC จะมีค่าประมาณ 360,000 บาท แต่เงินที่อยู่ในรูปของ Bitcoin ก็สามารถบันทึกการแลกเปลี่ยน โดยการใช้จุดทศนิยมได้ถึง 8 หลัก จึงทำให้สามารถรองรับการซื้อขายสินค้าได้หลากหลาย ครบทุกระดับสินค้าดังเช่นเงินปกติทั่วไป

4.2.1 ข้อดีของการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้

ในประเด็นการเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน สำหรับเงินในรูปแบบเงินดิจิทัล ที่สร้างขึ้นมานั้นทุกสกุลมีพื้นฐานมาจากความต้องการสร้างระบบมาตรฐานในการชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นในรูปแบบของการชำระออนไลน์ ในกรณีที่ผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่ได้พบกันโดยตรง และยักรวมถึงกรณีที่มีการพบเจอกันก็สามารถชำระค่าสินค้าและบริการผ่านทางเครื่องรับชำระต่าง ๆ ได้ ดังนั้น เงินดิจิทัลจึงสะดวกต่อการใช้เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน

ในประเด็นกรณีการเป็นเครื่องวัดมูลค่าหรือการใช้เงินเป็นหน่วยกลางในการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิดให้มีมูลค่าอยู่ในหน่วยเดียวกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในการต้องการสร้างเงินดิจิทัลมาเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงยอมส่งผลในหน้าที่ของเงินดิจิทัลที่ใช้เป็นเครื่องวัดมูลค่าได้ด้วยเช่นกันเพียงแต่การวัดมูลค่าสินค้าอาจไม่ได้เทียบเคียงกับเงินดิจิทัลในสกุลนั้น ๆ โดยตรง แต่เป็นการเทียบเคียงโดยเทียบกับค่าภายนอกของเงิน ผ่านทางอัตราแลกเปลี่ยนของเงินดิจิทัลกับราคาสินค้าที่ระบุอยู่ในสกุลเงินอื่น ๆ ส่งผลให้เราสามารถระบุความแตกต่างของมูลค่าสินค้าต่าง ๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เช่นกัน ดังนั้นเงินดิจิทัลจึงเป็นเครื่องวัดมูลค่าได้

4.2.2 ข้อเสียของการใช้คริปโทเคอร์เรนซีในการชำระหนี้

ในประเด็นด้านการพิจารณาบทบาทหน้าที่ของการใช้เป็นเงิน เงินดิจิทัลยังมีจุดอ่อนในส่วนของการใช้เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ และการใช้เป็นเครื่องเก็บมูลค่า ซึ่งทั้งสองหน้าที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างมาก และการทำหน้าที่ตามหลักดังกล่าวจะมีความเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาการที่มูลค่าของเงินดิจิทัลในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับมูลค่าของเงินสกุลอื่น หรือเมื่อเทียบกับราคาสินค้าจึงส่งผลให้ผู้ใช้เกิดความไม่มั่นใจกับมูลค่าของเงินดิจิทัลสกุลนั้น ๆ นอกจากนี้สิ่งที่เป็นส่วนสำคัญของนิติกรรมหลาย ๆ ประเภทคือการกำหนดหนี้เงิน ซึ่งเป็นการกำหนดราคาที่ต้องใช้เป็นหน่วยเงินตราเพื่อชำระหนี้สินค้าหรือบริการ หากสิ่งที่กำหนดเป็นราคาในการชำระหนี้ตามสัญญาไม่มีเสถียรภาพในมูลค่า จะส่งผลกระทบต่อการทำนิติกรรมทุกประเภท จากปัญหาดังกล่าว ว่าคู่สัญญาจะคาดหวังว่าคริปโทเคอร์เรนซีจะมีการเปลี่ยนแปลงราคาถึงเท่านั้น หากไม่ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในสัญญา และคู่สัญญาไม่สามารถตกลงกันได้ จะทำให้เกิดปัญหาคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมากเพื่อให้ศาลชี้ขาดถึงเจตนาที่แท้จริงของราคาทรัพย์สินในสัญญาว่าในช่วงเวลาดังกล่าว ความเสี่ยงที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเห็นได้นั้นเป็นเช่นไร หรือคู่สัญญาต้องชำระหนี้ตามจำนวนที่กำหนดโดยไม่พิจารณาว่าจะมีการคาดหวังได้หรือไม่ถึงมูลค่าที่เปลี่ยนแปลงไปของคริปโทเคอร์เรนซี

นอกจากนี้เงินดิจิทัลยังคงมีปัญหาในเรื่องเสถียรภาพของเงินตรา กล่าวคือ ปัจจุบันการกำหนดให้หนี้ต้องชำระด้วยเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่งนั้น มูลค่าของเงินตราสกุลนั้นมีความคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามช่วงเวลา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตกลงชำระหนี้เงิน โดยมูลค่าของเงินตราอาจมีขึ้นหรือลงบ้างเล็กน้อยในช่วงที่ทำสัญญาที่เกิดหนี้เงิน แต่ไม่ถึงกับเปลี่ยนแปลงจนทำให้เกิดความแตกต่างของมูลค่าของทรัพย์สินในสัญญาหรือหนี้เงินอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น หากมีการตกลงซื้ออสังหาริมทรัพย์ด้วยเงินบาทมูลค่า 1,000,000 บาท มีกำหนดระยะเวลาในการชำระหนี้ ด้วยการผ่อนชำระหนี้สิบห้าปี ในช่วงสิบห้าปีระหว่างสัญญา มูลค่าของเงินบาท จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยเงินตรามูลค่า 1 บาท ในช่วงเริ่มทำสัญญากับเงินตรามูลค่า 1 บาท ในช่วงท้ายของการชำระหนี้ตามสัญญาหรือสิบห้าปีให้หลัง ยังคงมีมูลค่าใกล้เคียงกันกับตอนที่ทำสัญญา ซึ่งเป็นไปตามเจตนาตกลงในเรื่องราคาของคู่สัญญา หรือในการชำระหนี้อื่น ๆ ที่ตกลงชำระหนี้โดยพลัน มูลค่าของเงินตรา ก็ยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนกระทบความสำคัญของเจตนาระหว่างคู่สัญญา แต่คริปโทเคอร์เรนซีมีความผันผวนมาก หากกำหนดให้เป็นเงินตราก็อาจจะก่อปัญหาความเป็นเสถียรภาพของเงินตรา

เมื่อคริปโทเคอร์เรนซีมีมูลค่าไม่มีเสถียรภาพ และไม่มีผู้ที่สามารถควบคุมกลไกการขึ้นลงของมูลค่าได้ มูลค่าของคริปโทเคอร์เรนซีมีการขึ้นลงอย่างมากตลอดทุกเวลาขึ้นอยู่กับการซื้อขายของตลาด ทำให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่สามารถคาดการณ์ได้ขึ้นอยู่กับการซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีในช่วงเวลานั้น หรือขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อกระแสความต้องการในการเข้าถือครองคริปโทเคอร์เรนซี คริปโทเคอร์เรนซี จึงไม่ได้ถูกรับรองตามกฎหมายไทยให้ถือเป็นเงินตราตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ในประเด็นการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีในประเทศไทย และในบทนี้จะได้ทำการสรุปประเด็นที่ได้ศึกษามาทั้งหมดเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดของกฎหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1 สรุปผลการศึกษา

คริปโทเคอร์เรนซีและเงินตราที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีคุณสมบัติและลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันบางจุด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

คุณสมบัติและลักษณะ	เงินตรา	คริปโทเคอร์เรนซี
1) มีลักษณะทางกายภาพ	มีการออกธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์	มีเพียงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
2) มีเสถียรภาพ มูลค่าไม่ผันผวน	มีเสถียรภาพสูง	ไม่มีเสถียรภาพ มูลค่าผันผวนสูง ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย
3) ยอมรับในสังคมอย่างกว้างขวางในฐานะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน	มีการยอมรับเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนในทุกประเทศ	มีเพียงสังคมบางส่วนที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน
4) สะดวกสบายที่จะนำไปใช้	ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์สามารถพกพาและใช้ได้อย่างสะดวก	ไม่สะดวกต่อการนำไปใช้ผู้ใช้จำเป็นต้องมีแอปพลิเคชัน
5) แบ่งเป็นหน่วยย่อยได้	สามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้	สามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้
6) มีความคงทนถาวร	ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์มีความคงทน แม้ชำรุดก็สามารถนำมาเปลี่ยนใหม่ได้	เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการเก็บรักษาอย่างเข้มงวดจึงมีความคงทนไม่เสียหาย
7) เป็นสิ่งหายาก	ถูกควบคุมการผลิตโดยหน่วยงานกลางของแต่ละประเทศ	เฉพาะผู้ให้บริการเท่านั้นที่สามารถเพิ่มจำนวนคริปโทเคอร์เรนซีได้
8) เป็นสิ่งที่มีค่าเท่ากัน	เงินตราสกุลเดียวกันมีมูลค่าเท่ากันเสมอ	คริปโทเคอร์เรนซีชนิดเดียวกันมีมูลค่าเท่ากันเสมอ

อย่างไรก็ดีในสังคมปัจจุบัน ประชาชนยังมีความต้องการเงินดิจิทัลมากขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่ได้พิจารณาคุณค่าของเงินดิจิทัลตามคุณสมบัติของความเป็นเงิน ซึ่งเน้นการใช้เป็นสื่อกลาง แลกเปลี่ยน แต่เป็นการมองเงินดิจิทัลเป็นทรัพย์สินทางการเงิน ซึ่งเน้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการถือครองมากกว่า และหากการครอบครองเงินดิจิทัลถูกใช้เพื่อหวังผลจากอัตราผลตอบแทนในรูปแบบของทรัพย์สินทางการเงิน ย่อมต้องเปรียบเทียบผลที่จะได้รับและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเทียบกับถือครองทรัพย์สินในรูปแบบอื่น ๆ และต้องคำนึงถึงการมีกฎหมายรองรับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนมีข้อเสนอว่าควรนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระหนี้ เพราะคริปโทเคอร์เรนซีสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยได้มีความคงทนถาวร และคริปโทเคอร์เรนซีชนิดเดียวกันมีมูลค่าเท่ากัน นอกจากนี้ การจะนำคริปโทเคอร์เรนซีมาใช้ชำระหนี้หรือไม่คงต้องพิจารณาจากเงินดิจิทัลในมุมมองบทบาทหน้าที่ของเงิน ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงประเด็นต่อไปนี้

ประเด็น การเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน สำหรับเงินในรูปแบบเงินดิจิทัล ที่สร้างขึ้นมานั้นทุกสกุลมีพื้นฐานมาจากความต้องการสร้างระบบมาตรฐานในการชำระค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเน้นในรูปแบบของการชำระออนไลน์ ในกรณีที่ผู้ซื้อและผู้ขายไม่ได้พบกันโดยตรง และยังรวมถึงกรณีที่มีการพบเจอกันก็สามารถชำระค่าสินค้าและบริการผ่านทางเครื่องรับชำระต่าง ๆ ได้ ดังนั้น เงินดิจิทัลจึงสะดวกต่อการใช้เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน

ประเด็น เป็นเครื่องวัดมูลค่าหรือการใช้เงินเป็นหน่วยกลางในการวัดมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิดให้มูลค่าอยู่ในหน่วยเดียวกัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ในข้อแรกที่ต้องการสร้างเงินดิจิทัลมาเพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงย่อมส่งผลในหน้าที่ของเงินดิจิทัลที่ใช้เป็นเครื่องวัดมูลค่าได้ด้วยเช่นกัน เพียงแต่ว่าการวัดมูลค่าสินค้าอาจไม่ได้เทียบเคียงกับเงินดิจิทัลในสกุลนั้น ๆ โดยตรง แต่เป็นการเทียบเคียงโดยเทียบกับค่าภายนอกของเงิน ผ่านทางอัตราแลกเปลี่ยนของเงินดิจิทัล กับราคาสินค้าที่ระบอบอยู่ในสกุลเงินอื่น ๆ ส่งผลให้เราสามารถระบอบความแตกต่างของมูลค่าสินค้าต่าง ๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้เช่นกัน ดังนั้น เงินดิจิทัลจึงเป็นเครื่องวัดมูลค่าของสินค้าและบริการได้

ทั้งนี้ ในสังคมปัจจุบัน ประชาชนยังมีความต้องการเงินดิจิทัลมากขึ้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประชาชนไม่ได้พิจารณาคุณค่าของเงินดิจิทัลตามคุณสมบัติของความเป็นเงินซึ่งเน้นการใช้เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน แต่เป็นการมองเงินดิจิทัลเป็นทรัพย์สินทางการเงินซึ่งเน้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการถือครองมากกว่า และหากการครอบครองเงินดิจิทัลถูกใช้เพื่อหวังผลจากอัตราผลตอบแทนในรูปแบบของทรัพย์สินทางการเงิน ย่อมต้องเปรียบเทียบผลที่จะได้รับและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเทียบกับถือครองทรัพย์สินในรูปแบบอื่น ๆ และต้องคำนึงถึงการมีกฎหมายรองรับ

นอกจากนี้รัฐบาลในหลายประเทศกำลังดำเนินการศึกษาและผลักดันให้คริปโทเคอร์เรนซี เป็นสกุลเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะฉะนั้น ทุกภาคส่วนของไทยจึงควรเตรียมความพร้อมในการรองรับการใช้เงินตราเสมือนหรือเงินดิจิทัล ดังนี้

1) ภาครัฐ จะต้องกำหนดแนวทางในการกำกับดูแลสกุลเงินดิจิทัล โดยการกำหนด มาตรการทางกฎหมายโดยการตรากฎหมายเฉพาะหรือแก้ไขปรับกฎหมายที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้ใช้หรือผู้ ลงทุน และเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที พร้อมทั้งให้ ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชนให้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าไปถือครอง หรือลงทุนในเงินสกุลดิจิทัล

2) ภาคเอกชน หรือผู้ให้บริการเกี่ยวกับการลงทุนในเงินสกุลดิจิทัลควรให้คำแนะนำที่ เหมาะสมแก่ผู้ลงทุนหรือผู้ใช้บริการ โดยประเมินถึงความรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์ ฐานะทางการเงิน และความสามารถในการรับความเสี่ยงของผู้ใช้บริการ พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ลงทุนตระหนักถึง ความสามารถในการรับความเสี่ยงของตนเอง หากไม่พร้อมหรือไม่เข้าใจก็ควรหลีกเลี่ยงการลงทุน

3) ภาคประชาชน หรือผู้ลงทุนควรศึกษาข้อมูลรายละเอียดให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และ ใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างสูงก่อนตัดสินใจลงทุน เพราะมีความเสี่ยงที่มูลค่าหรือราคาของเงินสกุล ดิจิทัลจะผันผวนหรือปรับค่าลดลงได้อย่างรวดเร็ว และอาจมีผู้ฉ้อโกงใช้เป็นช่องทางในการ หลอกลวงประชาชน โดยการโฆษณาว่าเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่จะให้ผลตอบแทนสูงในระยะเวลาย สั้น ๆ ซึ่งผู้ทำธุรกรรมอาจไม่ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิขั้นพื้นฐานในกรณีถูกหลอกลวงหรือเกิด ปัญหาในการทำธุรกรรม เนื่องจากเงินสกุลดิจิทัลไม่มีคุณสมบัติเป็นเงินที่ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ไทย

ทั้งนี้ รัฐบาลอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ เพื่อให้คริปโทเคอร์เรนซีถือเป็นเงินตราตาม กฎหมายเพื่อนำมาชำระหนี้ตามนิติกรรมหรือสัญญา โดยรัฐบาลอาจดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ

(1) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 กำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีถือเป็น เงินตราสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย

(2) ออกกฎหมายเกี่ยวกับการชำระหนี้ด้วยคริปโทเคอร์เรนซีไว้โดยเฉพาะ

บรรณานุกรม

หนังสือ

- จิต เศรษฐบุตร. (2519). คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่งลักษณะทั่วไปแห่งหนึ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2559). คำอธิบายความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เสนีย์ ปราโมช. (2484). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ธรรมศาสตร์และการเมือง.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2564). ICO Portal” สืบค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2565, <http://www.sec.or.th/digitalasset#ICOP>.

วิทยานิพนธ์

- สิริวิศ ศรีวิลาศ. (2561). มาตรการในการกำกับดูแลสินทรัพย์ดิจิทัล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายธุรกิจ.
- สุธิดา แซ่ไคว และธนวัฒน์ พิสิฐจินดา. (2562). ความเหมาะสมทางกฎหมายในการกำหนดให้เงินดิจิทัลเป็นเงินตรา พ.ศ. 2501. รายงานผลการวิจัยเสนอต่อการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาต้นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- สุกัญญา วิณวัฒน์. (2564). ผลกระทบทางกฎหมายหากกำหนดให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นเงินตรา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายเอกชน.
- อัจฉรา หล่อตระกูล. (2558). เงิน: ความหมายและความสำคัญ Money: Meaning and Importance. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บทความ

- เสวียน แก้ววงษา. (2560). เงินดิจิทัล : บริบทของการพิจารณาความเป็นเงิน Digital Currency: A Contextual Consideration of Money. Pdf. หน้า 8 สำนักษาปณ. (มปป). หลักเกณฑ์การรับแลกคืนเหรียญษาปณชำระ. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม พ.ศ. 2565 จาก : <http://siamblockchain.com/2018/06/20/sec-advisor-talk-about-future-of-crypto-industry-in-thai/>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสุรภา ศรีเมือง
ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถานที่ติดต่อ	8 ซอยนาคนิवास 27 ถนนนาคนิवास ลาดพร้าว กรุงเทพฯ 10230
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-2242-5900 ต่อ 5871 ที่บ้าน : 0-2538-8787 มือถือ : 081-427-8465